

FORSKNING | Taxonomi

Förändringar i Tk:s lista

Rapport 16 från Taxonomikommittén

Här presenteras de senaste besluten inom BirdLife Sveriges Taxonomikommitté. Detta är den fullständiga rapporten, inkluderande referenser. En kortare version finns i *Vår Fågelvärld* nummer 3/2025. TK:s Västpalearktislista har uppdaterats, till version VP11, liksom listan med Sveriges fågeltaxa som sammanställs gemensamt med Raritetskommittén. Alla rapporter och listor finns på birdlife.se/tk.

TEXT *Gustav Asplund, Martin Stervander, Markus Lagerqvist och Erling Jirle.*

Kunskapen om fåglarnas liv och hur de är besläktade har ökat lavinartat på senare år. Men forskningsresultat är en sak, hur vi ska tolka dem en annan. Naturen är svår att pressa in i artbegreppets fyrkantiga låda.

Det har lett till en minst sagt rörig situation i fågelvärlden med flera olika konkurrerande världslistor, var och en med en egen systematik. På världsnivå rör det sig om hela fyra stycken: Clements som fått ett lyft via Artportalens populära globala kusin eBird, dynamiska IOC som uppdaterar två gånger årligen, BirdLife International som via IUCN bedömer hotstatus på artnivå och så Howard & Moore.

För att råda bot på virrvarret har TK i Sverige därför fört en egen lista för bevakningsområdet Västpalearktis, inte minst för att mer fokuserat fånga in kunskap om fåglarna i vårt närområde. Andra länder har gjort detsamma, med resultatet att röran regionalt varit än större. Försök att harmonisera listorna via AERC har strandat.

Efter ett initiativ på internationella ornitologiska kongressen 2018 påbörjades ett arbete att förena tre av världslistorna (eBird/Clements, HBW/BirdLife International och IOC) till en gemensam global fågellista. Detta har nu utmynnat i den enade och självständiga listan *AviList*. Därmed faller argumenten att hålla med en egen systematisk lista, varför TK i samråd med BirdLife Sveriges styrelse valt att ansluta i och med denna rapport.

Den nyaste versionen av *Västpalearktislistan* (VP11), *Sverigelistan 2025* och *Namnlistan över världens fågelarter version 2025* kommer därför att ha ett ganska stort antal förändringar på grund av denna övergång. TK har förståelse för att dessa förändringar uppfattas som en olägenhet, men har starka skäl att tro att anslutningen till *AviList* skapar en förutsägbart stabilitet för lång tid framöver. Arbetet kommer i framtiden att fokusera på kommunikation av årliga uppdateringar av *AviList*, men också fortsatt att ge svenska namn till arter och underarter. TK ingår också från och med 2025 i regionala kommittén för

Palearktis inom AviList och kan på så sätt förhoppningsvis påverka den globala systematiken mer än tidigare.

Skillnaderna mellan TK:s VP-lista och AviList handlar bland annat om olika tolkningar av data, inte minst huruvida det finns tillräckligt med information för att fatta beslut. Där intar AviList en mer konservativ hållning. Följden blir att ett antal arter slås ihop i avvaktan på bättre studier.

TK har också ofta agerat förhållandevis snabbt med att implementera ny forskning och har i vissa fall gått före världslistorna. AviList har i arbetet med sin första version fokuserat på de arter där bedömningen skiljer sig åt mellan världslistorna och inte prioriterat nya rön som kommit under åren som ägnats åt homogenisering. När denna forskning beaktas i senare versioner av AviList kan alltså arter som TK tidigare urskilt, och som nu slås ihop, delas upp igen.

Systematiken över artnivå justeras också något i övergången till AviList. Faktiskt har TK:s Martin Stervander fått förtroendet av AviList att ordna den globala sekvensen av ordningar, familjer och släkten efter de senaste forskningsresultaten. Martin och TK:s Gustav Asplund har även på liknande sätt uppdaterat sekvensen av arter inom de släkten som finns representerade i Västpalearktis. På så vis är ordningen i Sverigelistan och VP-listan á jour och så stabil som möjligt under en längre tid framöver.

Den högre systematiken av ordningar och familjer följer Stiller m.fl. (2024), som Martin Stervander varit delaktig i och redogör för i *Vår Fågelvärld* 5/2024. Bland de större förändringarna märks att doppingfåglar Podicipediformes och deras närmaste släktingar flamingofåglar Phoenicopteriformes nu placeras direkt efter hönsfåglarna. I Stiller m.fl. visas att de är systergrupp till alla andra fåglar utom ratiter (där exempelvis strutsen ingår), andfåglar och hönsfåglar. Vidare flyttas kladen Strisores, innehållande bland andra nattskärror och seglare, till efter pelikanfåglarna i Pelecaniformes. De står närmast kladen Phaethoquornithes (ibland benämnd Ardeae), bestående av bland andra lommar, storkar, skarvar, pelikaner och hägrar.

Några av förändringarna bottnar i ett mer regelmässigt sätt att återge fåglarnas släktträd i form av en lista snarare än i ny forskning. Hittills har något sådant konsekvent system inte tillämpats stringent, vilket bidragit till den markant varierande sekvensen världslistorna emellan. För AviList har därför Martin Stervander skapat ett regelverk som bygger vidare på lösare traditioner, vilket än mer bidrar till sekvensens stabilitet. Grundprincipen är att de minsta kladerna i släktträdets förgreningar presenteras först. Är kladerna lika stora listas de som är äldst beskrivna först.

I samband med denna större övergång görs även smärre justeringar av svenska fågelnamn på arter i Västpalearktis och underarter påträffade i Sverige. Det handlar om artnamn som är direkt missvisande och eponymer som ersätts med mer informativa namn. Några av dessa har varit på remiss hos BirdLife Sveriges styrelse, Raritetskommittén m.fl. Avslutningsvis redovisas tillskott av arter till VP-listan.

Referenser:

Stiller, J., Feng, S., Chowdhury, A.-A., Rivas-González, I., Duchêne, D.A., Fang, Q., Deng, Y., Kozlov, A., Stamatakis, A., Claramunt, S., Nguyen, J.M.T., Ho, S.Y.W., Faircloth, B.C., Haag, J., Houde, P., Cracraft, J., Balaban, M., Mai, U., Chen, G., Gao, R., Zhou, C., Xie, Y., Huang, Z., Cao, Z., Yan, Z., Ogilvie, H.A., Nakhleh, L., Lindow, B., Morel, B., Fjeldså, J., Hosner, P.A., da Fonseca, R.R., Petersen, B., Tobias, J.A., Székely, T., Kennedy, J.D., Reeve, A.H., Liker, A., Stervander, M., Antunes, A., Tietze, D.T., Bertelsen, M.F., Lei, F., Rahbek, C., Graves, G.R., Schierup, M.H., Warnow, T., Braun, E.L., Gilbert, M.T.P., Jarvis, E.D., Mirarab, S. och Zhang, G. 2024. Complexity of avian evolution revealed by family-level genomes. *Nature* 629: 851–869.

SYSTEMATISKA FÖRÄNDRINGAR

Nedan beskrivs förändringar på art-, släktes-, familj- och ordningsnivå, i systematisk ordning.

Amerikansk kopparand slås ihop

Extralimitala arten andinsk kopparand *Oxyura ferruginea* (Andean Duck) inkluderas i amerikansk kopparand *Oxyura jamaicensis* (Ruddy Duck). Trots att de ser olika ut är skillnaden i mitokondrie-DNA liten (McCracken och Sorenson 2005) och delade haplotyper förekommer (Lozano-Jaramillo m.fl. 2018). Vidare visar studier att det mellanliggande taxonet *andina* i Colombia, tidigare kategoriserad som underart till andinska kopparanden, är sprungen ur en hybridpopulation (Adams och Slavid 1984, Fjeldså 1986, McCracken och Sorenson 2005, Muñoz-Fuentes m.fl. 2013, Donegan m.fl. 2015, Lozano-Jaramillo m.fl. 2018). Det medför att amerikansk kopparand ej längre anses vara monotypisk. I samband med detta ges nominatformen, som påträffats i Sverige, det svenska underartsnamnet nordlig amerikansk kopparand.

Referenser:

- Adams, J., och Slavid, E.R. 1984. Cheek plumage pattern in Colombian Ruddy Duck *Oxyura jamaicensis*. *Ibis* 126: 405–407.
- Donegan, T.M., Quevedo, A., Verhelst, J.C., Córtez-Herrera, O., Ellery, T. och Salaman, P. 2015. Revision of the status of bird species occurring or reported in Colombia 2015, with discussion of BirdLife International's new taxonomy. *Conservación Colombiana* 23: 3–48.
- Fjeldså, J. 1986. Color variation in the Ruddy Duck (*Oxyura jamaicensis andina*). Wilson Ornithological Society, Ann Arbor, MI, USA.
- Lozano-Jaramillo, M. 2018. Neutral and functionally important genes shed light on phylogeography and the history of high-altitude colonization in a widespread New World duck. MSc Thesis, Universidad de los Andes, Bogota, Colombia.
- McCracken, K.G. och Sorenson, M.D. 2005. Is homoplasy or lineage sorting the source of incongruent mtDNA and nuclear gene trees in the stiff-tailed ducks (*Nomonyx-Oxyura*)? *Systematic Biology* 54: 35–55.

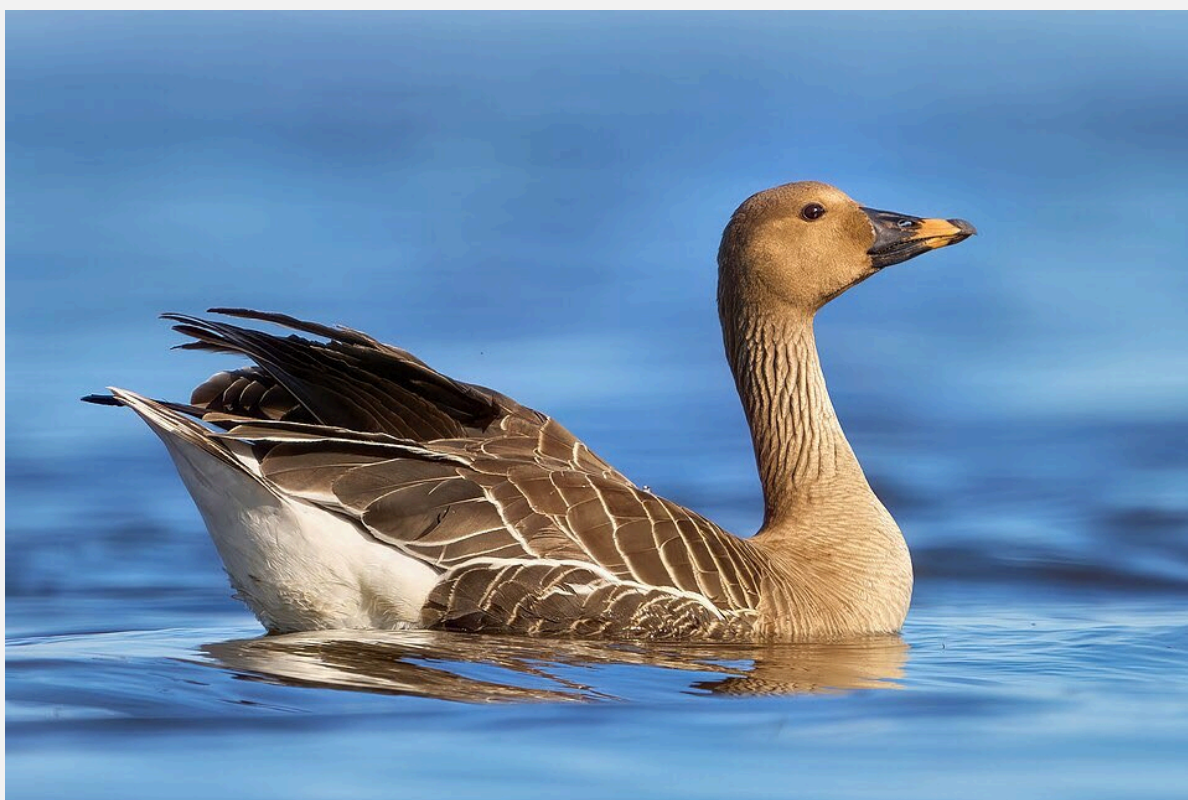
Muñoz-Fuentes, V., Cortazar-Chinarro, M., Lozano-Jaramillo, M. och McCracken, K. 2013.
Stepwise colonization of the Andes by Ruddy Ducks and the evolution of novel β -globin variants.
Molecular Ecology 22: 1231–1249.

Sädgås delas upp i två arter

Sädgåsen *Anser fabalis* delas upp i två arter; **skogsgås** *Anser fabalis*, med underarterna *fabalis*, *johanseni* och *middendorffii* och **tundragås** *Anser serrirostris* med underarterna *rossicus* och *serrirostris*.

Uppdelningen baseras på skillnader i morfologi (de Jong 2024) och att arterna är ekologiskt separerade (Sangster och Oreel 1996). Skogsgåsen häckar i tajgaskogsbältet från Skandinavien österut till Ochotska havet. Tundragåsen häckar norr om skogsgåsen, på tundran från norra Skandinavien österut till Tjuktjen.

Genetiska data kompliceras av snabb artbildning följt av hybridisering. Genomdata visar dock konsistent att spetsbergsgåsen *Anser brachyrhynchus* är nästlad inom komplexet *fabalis*–*serristrostris* och faktiskt är närmare släkt med skogsgåsen än tundragåsen (Ruokonen m.fl. 2008, Ottenburghs m.fl. 2023), vilket stöder en uppdelning i tre arter. Det östliga taxonet *middendorffii* har inte inkluderats i studierna, men behålls tills vidare som en underart av skogsgås i väntan på mer omfattande studier.

Tundragås – en ny art på listan över svenska häckfåglar.

Foto: Andrey Gulivanov, <https://flickr.com/photos/184846830@N08/54312538416> (CC BY 2.0)

Namngivning kan vara mycket komplicerat, med ett antal aspekter att ta hänsyn till. Bra namn är precisa, korrekta, lättförståeliga, lätta att uttala och lätta att koppla till arten i fråga. Samtidigt bör stor hänsyn tas till historia. Även om sädgås inte är särskilt träffande – många arter äter ju säd – så är det synnerligen etablerat. Att svenska häckfåglar fått nya officiella

namn är också mycket ovanligt, men det har förekommit, antingen för att undvika förväxling (t.ex. kustlabb) eller för att mer korrekt återspegla släktskap (t.ex. tornseglare). För åtminstone de yngre generationerna är båda namnen idag självklara för dessa fåglar!

För sädgåsen såg TK följande fyra alternativ:

- Lyfta upp tajga- och tundrasädgås, de idag officiella namnen för underarterna *fabalis* och *rossicus*. Eftersom namnen redan är i omlopp är alternativet lockande, men det finns problem. Dels syftar de idag specifikt på just *fabalis* respektive *rossicus*, medan sädgåsens två dotterarter omfattar fler taxa. Namnen är också påfallande långa, mer lika underartsnamn, och ger vid handen att de är varandras närmaste släktingar, vilket inte är fallet. TK justerade tidigare av samma anledning dvärgkanadagås till polargås, just för att betona att de inte är systerarter.
- Behålla sädgås för *fabalis* och använda tundrasädgås för *serrirostris*. Vid första anblick verkar det vara ett självklart val, eftersom sädgås är så etablerat. Med ett förändrat artkomplex kommer det dock leda till stor oreda i både fält och rapporteringssystem om vilken art som egentligen åsyftas: sädgås i vidare eller strikt mening? Tundrasädgås lider av samma problem som ovan. I kombination med sädgås låter det därtill som att *serrirostris* är en underart till sädgåsen, vilket ju är fallet idag – ännu en grund för förvirring.
- Behålla sädgås för *fabalis* och använda nyskapade tundragås för *serrirostris*. Här är problemen samma som för sädgås i punkten ovan. Valet av tundragås är på grund av kopplingen till tundrasädgås. Även om andra arter häckar på tundran är det också ett namn som förekommer för arten på flera andra språk (på finska och norska syftar det dock på bläsgåsen).
- Eget namn för *fabalis*, tundragås för *serrirostris*. En nackdel är förstås att ett etablerat svenskt fågelnamn försvinner. Ett eget namn löser dock ovanstående knutar vad gäller släktskap, artstatus och förvirring i fält och rapportering.

Sammanvägt överväger fördelarna för alternativ 4. Eftersom ingreppet redan är stort i och med att sädgås försvinner, är det att föredra att lyfta upp redan existerande, historiska namn framför att mynta ett nytt. Ett sådant äldre namn är just skogsgås, upptaget i flera källor som förekommande hos allmogen sedan flera hundra år, faktiskt syftande på just skogslevande gäss, det vill säga *fabalis* i begränsad mening (se t.ex. Widegren och Holmgren 1867, Wibeck 1929, Rosenius 1937, Hortling 1944). Skogs- förekommer i kombinationen skogssädgås också för underarten *fabalis* som alternativ till tajgasädgås, vilket även är fallet på tyska. Det finns inga andra skogshäckande gåsar globalt. Alternativet tajgagås diskuterades också, men detta avfärdades. Även om det är något mer specifikt är det, till skillnad från skogsgås, ett helt nyskapat namn. Dessutom är kombinationen tajgasädgås också av relativt sentida bruk.

De svenska namnen på de i Sverige anträffade underarterna blir västlig skogsgås för *Anser fabalis fabalis* och västlig tundragås för *Anser serrirostris rossicus*.

Referenser:

- de Jong, A., Kleven, O., Honka, J. och Vahlström, I. 2024. DNA i ruggfjädrar visar tajgasädgåsens *Anser f. fabalis* ortstrohet till ruggningslokaler i Lappand. *Ornis Svecica* 34: 107–113.
- Hortling, I. 1944. *Svenska fågelnamn. Försök till tydning av deras innebörd*. Bokförlaget Natur och Kultur, Stockholm.
- Ottenburghs, J., Honka, J., Heikkinen, M.E., Madsen, J., Müskens, G.J.D.M. och Ellegren, H. 2023. Highly differentiated loci resolve BMC Ecology and Evolution phylogenetic relationships in the Bean Goose complex. *BMC Ecology and Evolution* 23: 1–12.
- Rosenius, P. 1937. *Sveriges fåglar och fågelbon*. Fjärde bandet. C.W.K. Gleerups förlag, Lund.
- Ruokonen, M., Litvin, K. och Aarvak, T. 2008. Taxonomy of the bean goose–pink-footed goose. *Molecular Phylogenetics and Evolution* 48: 554–562.
- Sangster, G. och Oreel, G.J. 1996. Progress in taxonomy of Taiga and Tundra Bean Geese. *Dutch Birding* 18: 310–316.
- Wibeck, E. 1929. Bidrag till kännedomen om sädgåsens (*Anser fabalis* LATH.) häckterräng i Sverige. *Fauna och flora* 24: 206–215.
- Widegren, H. och Holmgren, A.E. 1871. *Handbok i zoologi för landtbrukare, skogshushållare, fiskeriidkare och jägare*. II. Delen. Skandinavien's foglar. Senare bandet. Pelikanfoglar, måsfoglar, gumpfotade foglar, andfoglar, tillägg och rättelser. P.A. Norstedt och söner, Stockholm.

Kricka blir återigen en art

Amerikansk kricka *Anas carolinensis* skildes ut som en egen art från kricka *Anas crecca* redan i TK:s första rapport (Anderson och Svensson 2003) baserat på dräktskillnader och preliminär DNA-data som visade på närmre släktskap med den sydamerikanska arten gulnäbbad kricka *Anas flavirostris*. Alla världslistor har behandlat dem som två arter i över 20 år.

AviList däremot anser att *carolinensis* bör betraktas som en underart till kricka baserat på hög grad av introgression (McLaughlin m.fl. 2020) och att det inte finns någon känd skillnad i parningsläten. Även om mitokondrie-DNA visar en ganska djup divergens mellan *crecca* och *carolinensis* är genomdivergensen låg, vilket indikerar omfattande genflöde. Kricka blir därmed en art, *Anas crecca*, med underarterna *crecca* (eurasisk kricka) och *carolinensis* (amerikansk kricka)

Amerikansk kricka betraktas som samma art.
som vår kricka. Foto: Jeslu – Flickr (CC BY 2.0).

Referenser:

Anderson, B. och Svensson, L. 2003. Holarktis fåglar. Ny forskning förändrar den officiella listan. *Vår Fågelvärld* 62: 6–12.

McLaughlin, J.F., Faircloth, B.C., Glenn, T.C. och Winker, K. 2020. Divergence, gene flow, and speciation in eight lineages of trans-Beringian birds. *Molecular Ecology* 29: 3526–3542.

Spaulding, F. R., McLaughlin, J.F., McCracken, K.G., Glenn, T.C. och Winker, K. 2023. Population genomics indicate three different modes of divergence and speciation with gene flow in the green-winged teal duck complex. *Molecular Phylogenetics and Evolution* 182: e107733.

INTROGRESSION Med introgression menas överföring av genetiskt material från en art till en annan arts genpool genom hybridisering, följt av upprepade återkorsning av hybrider (av första, andra, eller senare generation) med en av moderarterna.

Ny underart av järpe

Den danske ornitologen Finn Salomonsen beskrev 1947 underarten *griseonota* av järpe *Tetrastes bonasia* och angav utbredningen som norra Skandinavien; Västerbotten och Norrbotten, hela Finland och rimligen även nordligaste Norge. I Jämtland och Västernorrland står individerna närmast *griseonota*, medan de i Mellansverige är mer lika underarten *bonasia*, likt de mörka individer i Småland som Salomonsen anger som typiska *bonasia*. Dock är det en klinal övergång, skriver Salomonsen, och därför svårt att dra en exakt gräns.

Järpe av den sydsvenska underarten *bonasia*. Foto: Markus Lagerqvist.

Nordliga *griseonota* skiljer sig från den sydligare underarten *bonasia* på att gamla hanar har betydligt ljusare rygg, rent grå, utan eller med få punkter eller längsstreck. De inre armpennorna är gråbrokiga med ljust gråvita spetsar och skulderfjädrarna brunbrokiga, med mycket lite svarta och rödbruna partier. Dräktskillnaden mot den östligare underarten *sibirica* är små; Salomonsen anger att *sibirica* är ännu ljusare på rygg, vingtäckarna ljusgråare och tvärbanden i nacken smalare. Honorna hos *griseonota* är också ljusare än *bonasia*, men i mindre grad än hanarna.

Eftersom gränsen mellan underarterna är tämligen oskarp har TK inte listat *griseonota* tidigare. Men alla världslistor har haft med den, så även AviList, varför TK nu väljer att ta med den. Det svenska namnet på *griseonota* blir **finnjärpe**.

Referens:

Salomonsen, F. 1947. En ny Hjerpe (*Tetrastes bonasia* (L.)) fra Skandinavien. *Dansk Ornitologisk Forenings Tidsskrift* 41: 221–224.

Uppdelning av vitbrynad sporrök

Den afrikanska arten vitbrynad sporrök *Centropus superciliosus* (White-browed Coucal) förekommer begränsat i Västpalearktis på sydvästra delen av Arabiska halvön. Sydliga populationer (underarterna *burchelli* och *fasciopygialis*) i sydöstra Afrika från kustnära östra Tanzania genom Moçambique till Sydafrika har avvikande utseende och hybridiserar endast i begränsad omfattning där dessa möter nordliga populationer. Dessa urskiljs därför av AviList som egen art, **moçambiquesporrök** *Centropus burchellii* (Burchell's Coucal), dock med noteringen att skillnader i biotopval och läten ännu inte har dokumenterats.

Referenser:

Hockey, P.A.R., Dean, W.R.J. och Ryan, P.G. (red.) 2005. *Roberts – Birds of Southern Africa*. 7th ed. The Trustees of the John Voelcker Bird Book Fund, Cape Town, South Africa.

Kirwan, G. M., Payne, R.B., Boesman, P.F.D. och Bonan, A. 2024. Burchell's Coucal (*Centropus burchellii*), version 1.0. I: *Birds of the World*. Keeney, B.K. och Billerman, S.M. (red.) Cornell Lab of Ornithology, Ithaca, NY, USA.

Asiatisk koel delas upp

Asiatisk koel är asiatisk fågelart som uppträtt mycket sällsynt på Arabiska halvön. Relationen till australisk koel *Eudynamis cyanocephalus* är omstridd, där populationen på Sulawesi ofta urskilts som egen art. I avsaknad av studier har TK tidigare avvaktat med uppdelning. I AviList erkänns dock **sulawesikoel** *Eudynamis melanorhynchus* (Black-billed Koel) med underarterna *melanorhynchus* och *facialis*, baserat på skillnader i mitokondrie-DNA, näbbfärg och fjäderdräkt hos honan. Vidare flyttas populationer i *orientalis*-gruppen, från södra Moluckerna till Salomonöarna, över från asiatisk till australisk koel, varvid det vetenskapliga artnamnet på den senare ändras till **orientalis**. Asiatisk koel är därmed begränsad till asiatiska fastlandet, Stora och Små Sundaöarna samt Filippinerna och norra Moluckerna. Den senare populationen, *corvinus*, har dock ett avvikande läte och utgör möjligen en egen art.

Referenser:

- Eaton, J.A., van Balen, B., Brickle, N.W. och Rheindt, F.E. 2016. *Birds of the Indonesian Archipelago: Greater Sundas and Wallacea*. Lynx Edicions, Barcelona, Spain.
- Limparungpatthanakij, W.L. 2024. Asian Koel (*Eudynamys scolopaceus*), version 1.1. I: *Birds of the World*. Billerman, S.M., Keeney, B.K., Rodewald, P.G., Schulenberg, T.S. och Smith, M.G. (red.). Cornell Lab of Ornithology, Ithaca, NY, USA.
- Schodde, R. och Mason, I.J. 1997. Aves (Columbidae to Coraciidae). I: *Zoological Catalogue of Australia*, vol. 37. Houston, W.W.K. och Wells, A. (red.), CSIRO Publishing, Melbourne, Victoria, Australia.
- Sorenson, M.D. och Payne, R.B. 2005. A molecular genetic analysis of cuckoo phylogeny. I: *The Cuckoos*, sid. 68–94. Payne, R.B. (red.). Oxford University Press, Oxford, UK.

Prärietranan byter släkte

I TK:s Rapport 14 från 2024 gjordes en översyn av släktestillhörighet bland tranorna i släktet *Grus*. Efter Krajewski m.fl. (2010) kan dessa genetiskt delas upp i fyra relativt gamla utvecklingslinjer, där snötranan är systerart till övriga. För att betona snötranas evolutionära unicitet lyftes denna ut till ett eget släkte, *Leucogeranus*.

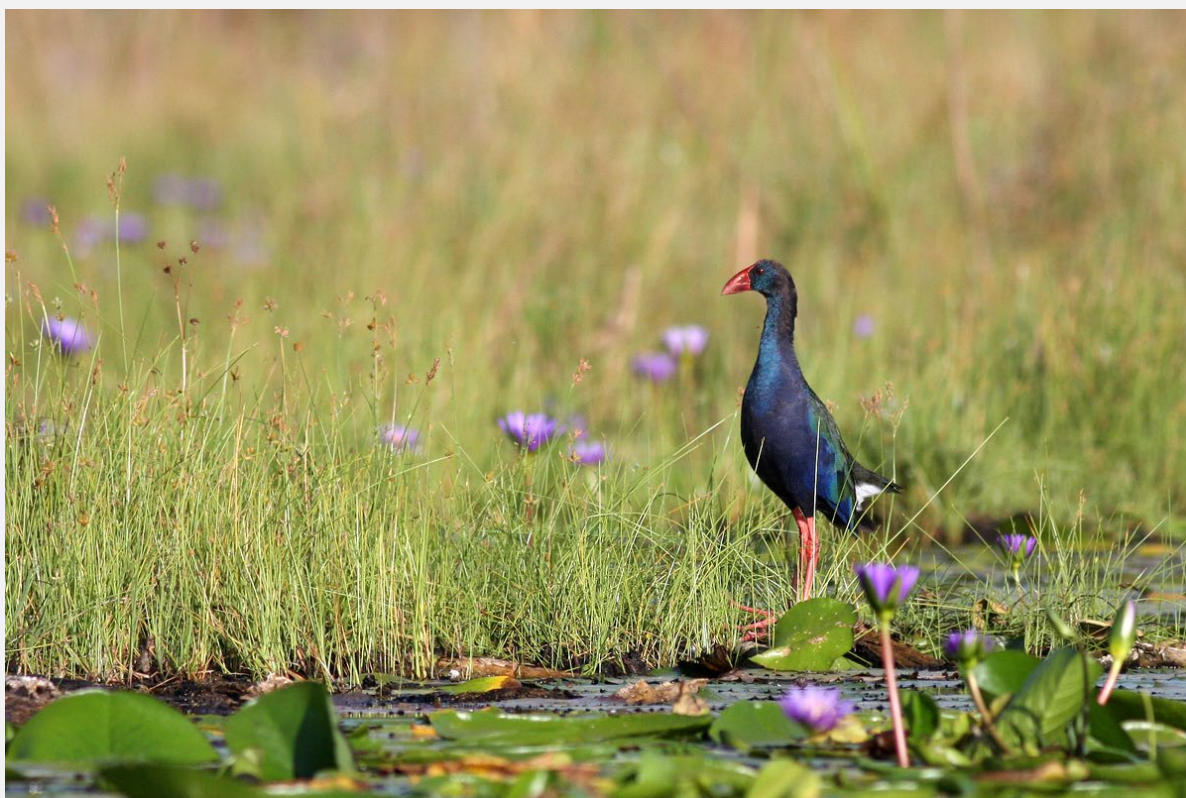
De övriga i Västpalearktis påträffade tranorna återfinns i de tre återstående kladerna, där en grupp med bland andra prärietrana *Grus canadensis* (Sandhill Crane) genetiskt står utanför övriga. Eftersom stödet för detta är relativt begränsat i Krajewski m.fl. (2010) valde TK att avstå vidare uppdelning i väntan på bättre studier. I AviList har dock prärietrans klad istället lyfts ut till ett eget släkte, *Antigone*.

Referens:

- Krajewski, C., Sipiorski, J.T. och Anderson, F.E. 2010. Complete mitochondrial genome sequences and the phylogeny of cranes (Gruiformes: Gruidae). *Auk* 127: 440–452.

Purpurhönsen åter en art

Baserat på genetiska studier samt skillnader i dräkt och morfologi delade TK tidigare upp purpurhönan *Porphyrio porphyrio* i sex arter, varav tre förekommer i Västpalearktis: afrikansk purpurhöna *P. madagascariensis*, gråhuvud purpurhöna *P. poliocephalus* och västlig purpurhöna *P. porphyrio* i begränsad mening. Även världslistorna eBird/Clements och IOC gjorde motsvarande uppdelning. Ett starkt argument var att flera av dessa verkade genetiskt närmare besläktade med tre andra taxa som vanligen betraktas som fullgoda arter: sydötake *Porphyrio hochstetteri* från Sydön i Nya Zeeland och de numera utdöda arterna nordötake *Porphyrio mantelli* från nyzeeländska Nordön och vit purpurhöna *Porphyrio albus* som fanns på Lord Howeön öster om Australien.

Afrikansk purpurhöna – numera underarten *madagascariensis* av purpurhöna. Foto: Markus Lagerqvist.

I AviList reverseras dock uppdelningen tills vidare, grundat på att de genetiska resultaten huvudsakligen baserats på studier av mitokondrie-DNA, medan tillgänglig data från kärn-DNA mestadels inte är informativ. Åldern på kläderna kan också ha överskattats. Artkomplexet behandlas därför återigen som en art, **purpurhöna** *P. porphyrio*.

Referenser:

- Garcia-R., J.C. och Trewick, S.A. 2015. Dispersal and speciation in purple swamphens (Rallidae: Porphyrio). *Auk* 132: 140–155.
- Verry, A.J.F., Mas-Carrió, E., Gibb, G.C., Dutoit, L., Robertson, B.C., Waters, J.M. och Rawlence, N.J. 2024. Ancient mitochondrial genomes unveil the origins and evolutionary history of New Zealand's enigmatic takahē and moho. *Molecular Ecology* 33: e17227.

Sammanslagning och uppdelning hos strandskatan

Taxonomi kring strandskatan *Haematopus ostralegus* (Eurasian Oystercatcher) justerades av TK i Rapport 11 från 2020. Då urskildes extralimitala nordöstasiatiska *osculans* som den egna arten kamtjatkastrandskata, baserat på genetiska analyser (Hockey m.fl. 2020), som visar att den istället är basal till en grupp bestående av strandskata, kapstrandskata, sydöstrandskata, nyazeelandstrandskata och chathamstrandskata. Den skiljer sig också i utseende från europeiska strandskator genom bland annat längre näbb och distinkt juvenil dräkt och vinterdräkt.

En studie av Senfeld m.fl. från samma år visade även att den utdöda helsvarta kanariestrandskatan *H. meadewaldoi* är 99,65 % genetiskt identisk med strandskatan, varför

TK inkluderade den under strandskata i samma rapport. Collar m.fl. (2021) pekar dock på den avvikande fjäderdräkten och den längre näbben hos kanariestrandskatan samt det faktum att de genetiskt lika nära men morfologiskt mer likartade arterna nyazeelandstrandskata och sydöstrandskata vanligen hålls isär och sällan samhäckar trots sympatrisk utbredning som ett argument för att även kanariestrandskatan trots allt utgör en egen art.

I AviList behålls *osculans* i strandskatan medan kanariestrandskatan urskiljs, en linje som TK därför åter följer. Sista ordet om strandskatornas taxonomi är dock definitivt inte sagt!

Referenser:

- Collar, N.J., Donald, P.F. och Kirwan, G.M. 2021. Species, subspecies or morph—what was the Canary Islands Oystercatcher? *Ibis* 163: 1500–1505.
- Hockey, P., G. Kirwan, M. och P. F. D. Boesman, P.F.D. 2020. Eurasian Oystercatcher (*Haematopus ostralegus*), version 1.0. I: *Birds of the World*. Billerman, S.M., Keeney, B.K., Rodewald, P.G. och Schulenberg, T.S. (red.). Cornell Lab of Ornithology, Ithaca, NY, USA.
- Senfeld, T., Shannon, T.J., Van Grouw, H., Pajmans, D.M., Tavares, E.S., Baker, A.J., Lees, A.C. och Collinson, J.M. 2020. Taxonomic status of the extinct Canary Island Oystercatcher. *Ibis* 162: 1068–1074.

Vidare uppdelning av *Charadrius*

Piparsläktet *Charadrius* delades nyligen upp i flera mindre släkter efter studier som visar att de inte är varandras närmaste släktingar – merparten av piparna står istället troligen närmare viporna! Även i begränsad mening är dock *Charadrius* genetiskt uppdelat i två relativt gamla klader, åtskilda mellan mitten av Miocen och mitten av Oligocen, som dessutom representerar två separata zoogeografiska radiationer. Den ena kladen består av de tre nordamerikanska arterna skrikstrandpipare, flöjtstrandpipare och flikstrandpipare, men även större strandpipare som är typart för släktet *Charadrius*. Den andra, större kladen

förekommer enbart i Gamla världen: de båda afrikanska arterna savannstrandpipare och trebandad strandpipare, mindre strandpipare, med förmodade systerarten flodstrandpipare i nordöstra Asien, samt tre udda pipare i Australien och Nya Zeeland vilka tidigare urskildes i egna släkten: svarthuvad strandpipare, svartpannad strandpipare och chathampipare. Den senare kladen lyfts därför ut i ett eget släkte, där *Thinornis* har prioritet.

Mindre strandpipare förs numera till släktet *Thinornis*. Foto: Markus Lagerqvist.

Referenser:

- Barth, J.M.I., Matschiner, M. och Robertson B.C. 2013. Phylogenetic position and subspecies divergence of the endangered New Zealand Dotterel (*Charadrius obscurus*). *PLoS ONE* 8: e78068.
- Černý, D. och Natale, R. 2022. Comprehensive taxon sampling and vetted fossils help clarify the time tree for shorebirds (Aves, Charadriiformes). *Molecular Phylogenetics and Evolution* 177: e107620.

Hanumanstrandpipare förlorar artstatus

TK urskilde i Rapport 14 (2024) det i södra Indien och på Sri Lanka förekommande taxonet *seebohmi* ur svartbent strandpipare som en egen art, hanumanstrandpipare *Anarhynchus seebohmi* (Hanuman Plover). Beslutet grundades på studier som visade att dessa skilde sig åt i ruggningsmönster, flyttmönster, genetik, utseende och storlek. I AviList behandlas den dock fortfarande som del av svartbent strandpipare, varför TK återgår till den hållningen.

Referenser:

- Niroshan, J.J., Liu, Y., Martinez, J., Que, P., Wei, C., Weerakkody, S., Panagoda, G., Weerasena, J., Amarasinge, T.A., Székely, T., Bond, A.L. och Seneviratne, S.S. 2023. Systematic revision of the 'diminutive' Kentish Plover (Charadriidae: *Charadrius*) with the resurrection of *Charadrius seebohmi* based on phenotypic and genetic analyses. *Ibis* 165: 1296–1317.

Cayennetärna åter del av kentsk tärna

Amerikanska kentska tärnor urskildes i Rapport 4 (2012) som den egna arten Cabots tärna *Thalasseus acuflavidus*, sedermera omdöpt till cayennetärna. Bakgrunden var studier av mitokondrie-DNA som visade att dessa är närmare släkt med aztektärnan *Thalasseus elegans* (nedan justerat till californiatärna) än med den palearktiska kentska tärnan. Dessutom fanns skillnader i biotopval och smärre skillnader i utseende, vilket ytterligare talade för en uppdelning. I AviList behandlas de dock som en och samma art, grundat på avsaknad av skillnader i läten och komplex fenotypisk variation. I avsaknad av genomiskt stöd kan vidare parafylin gentemot *elegans* förklaras av infångat mitokondrie-DNA från historisk hybridisering. I samband med sammanslagningen tilldelas nominatunderarten av kentsk tärna det svenska namnet eurasisk kentsk tärna.

Referenser:

- Bridge, E.S., Jones, A.W. och Baker, A.J. 2005. A phylogenetic framework for the terns (Sternini) inferred from mtDNA sequences: implications for taxonomy and plumage evolution. *Molecular Phylogenetics and Evolution* 35: 459–469.
- Collinson, J.M., Dufour, P., Hamza, A.A., Lawrie, Y., Elliott, M., Barlow, C. och Crochet, P-A. 2017. When morphology is not reflected by molecular phylogeny: the case of three 'orange-billed terns' *Thalasseus maximus*, *Thalasseus bergii* and *Thalasseus bengalensis* (Charadriiformes: Laridae). *Biological Journal of the Linnean Society* 121: 439–445.

- Efe, M.A., Tavares, E.S., Baker, A.J. och Bonatto, S.L. 2009. Multigene phylogeny and DNA barcoding indicate that the Sandwich tern complex (*Thalasseus sandvicensis*, Laridae, Sternini) comprises two species. *Molecular Phylogenetics and Evolution* 52: 263–267.
- Garner, M., Lewington, I. och Crook, J. 2007. Identification of American Sandwich Tern. *Dutch Birding* 29: 273–287.

Tundratrut återförs till silltruten

TK gav 2017 artstatus till tundratrut *Larus heuglini*, med underarterna *heuglini* och *barabensis*, baserat på bl.a. genetik, habitatpreferenser och ruggningstrategier, samt begränsad hybridisering. Taxonomin hos de stora trutarna i släktet *Larus* är dock omtvistad, med evolutionärt unga taxa, hybridisering mellan arterna och behov av mera fältstudier. AviList har valt att inta en mer konservativ hållning och betraktar tills vidare *heuglini* och *barabensis* som underarter av silltrut *Larus fuscus*. Dock noterar man att *heuglini* istället placeras som systerart till kelptrut *Larus dominicensis* i de senaste genetiska studierna (Černý och Natale 2022). TK påpekar emellertid att systerskapet med kelptrut har ytterst svagt stöd i dessa analyser, vilka i praktiken inte urskiljer några tydliga släktskapsmönster bland det dussin trutarter som omfattar bl.a. tundratrut, silltrut och kelptrut.

Referenser:

- Černý, D. och Natale, R. 2022. Comprehensive taxon sampling and vetted fossils help clarify the time tree for shorebirds (Aves, Charadriiformes). *Molecular Phylogenetics and Evolution* 177: e107620.
- Crochet, P.A., Lebreton, J.D. och Bonhomme, F. 2002. Systematics of large white-headed gulls: patterns of mitochondrial DNA variation in Western European taxa. *Auk* 119: 603–620.
- Liebers, D., Helbig, A.J. och de Knijff, P. 2001. Genetic differentiation and phylogeography of gulls in the *Larus cachinnans-fuscus* group (Aves: Charadriiformes). *Molecular Ecology* 10: 2447–2462.
- Liebers, D. och Helbig, A.J. 2002. Phylogeography and colonization history of Lesser Black-backed Gulls (*Larus fuscus*) as revealed by mtDNA sequences. *Journal of Evolutionary Biology* 15: 1021–1033.
- Yésou, P. 2002. Systematics of *Larus argentatus-cachinnans-fuscus* complex revisited. *Dutch Birding* 24: 271–298.

Medelhavstrutens underart *lusitanus* stryks

TK reviderade i Rapport 14 (2024) medelhavstrutens lägre systematik. Fåglar utmed Iberiska halvöns Atlantkust bröts då ut ur nominatunderarten till underarten *lusitanus*, baserat på plattare panna, slankare näbb, kortare ben och gällare spelläten. Även de utmed Marockos Atlantkust samt på Madeira och Kanarieöarna fördes dit. I AviList betraktas de fortsatt som del av nominatunderarten, varför återgång sker till tidigare systematik och *lusitanus* stryks.

Referenser:

- Adriaens, P., Muusse, M., Dubois, P.J. och Jiguet, F. 2022. *Gulls of Europe, North Africa, and the Middle East – An Identification Guide*. Princeton University Press, Princeton, New Jersey.

Harrison, P., Perrow, M. och Larsson, H. 2021. *Seabirds – The New Identification Guide*. Lynx Edicions, Barcelona.

Malling Olsen, K. 2018. *Gulls of the World – A Photographic Guide*. Christopher Helm, London.

Den nyligen uppdelade svartbrynade albatrossen slås ihop

TK skilde i Rapport 12 (2022) ut campbellalbatross *Thalassarche impavida* från svartbrynad albatross *T. melanophris*, och delade likaså upp tre andra albatrossarter i flera nya arter. Detta för att följa de ledande världslistorna och ACAP (Agreement on the Conservation of Albatrosses and Petrels). Motiveringen var bland annat skillnader mitokondrie-DNA och irisfärg.

AviList har däremot en annan syn när det gäller svartbrynad albatross och behandlar *impavida* som en underart till svartbrynad med huvudargumentet att det inte finns några starka bevis för likhetsbaserad parning på Campbellön, där både *melanophris* och *impavida* häckar. Man vill se fler genomstudier för att klargöra situationen bättre.

TK följer AviList och slår därför ihop *melanophris* och *impavida* till en art, **svartbrynad albatross *T. melanophris***, med de två underarterna *melanophris* (vanlig svartbrynad albatross) och *impavida* (campbellalbatross).

Referenser:

Alderman, R., Double, M.C., Valencia, J och Gales, R.P. 2005. Genetic affinities of newly sampled populations of Wandering and Black-browed Albatross *Emu* 105: 169–179.

Brooke, M. 2004. *Albatrosses and Petrels Across the World*. Oxford University Press, Oxford, UK.

Burg, T.M. och Croxall, J.P. 2001. Global relationships amongst black-browed and grey-headed albatrosses: analysis of population structure using mitochondrial DNA and microsatellites. *Molecular Ecology* 10: 2647–2660.

Burg, T. M. och Croxall, J. P. 2004. Global population structure and taxonomy of the wandering albatross species complex. *Molecular Ecology* 13: 2345–2355.

Tennyson, A.J.D. 2010. The origin and history of New Zealand's terrestrial vertebrates. *New Zealand Journal of Ecology* 34: 6–27.

Ny petrellart på Desertasöarna

Atlantpetrell delas upp i två arter; kapverdepetrell *Pterodroma feae* på Kap Verde-öarna och desertaspetrell *Pterodroma deserta* på ön Bugio i Desertasöarna. Uppdelningen baseras på olika häckningssäsonger och läten, samt även på mindre skillnader i morfologi och mitokondrie-DNA.

Referens:

Jesus, J., Menezes, D., Gomes, S., Oliveira, P., Nogales, M. och Brehm, A. 2009. Phylogenetic relationships of gadfly petrels *Pterodroma* spp. from the Northeastern Atlantic Ocean: molecular evidence for specific status of Bugio and Cape Verde petrels and implications for conservation. *Bird Conservation International* 19: 199–214.

Mangrovehägern delas upp i två arter

De små hägrarna i *Butorides* förekommer på alla kontinenter utom Europa (och förstås Antarktis), men också på isolerade öar i Stilla havet och Indiska Oceanen. Hur många arter släktet utgör har varit omstritt, men vanligen delas det in i två arter, grönryggig häger *Butorides virescens* och mangrovehäger *B. striata*. Grönryggig häger förekommer från Nordamerika söderut till Venezuela, med enstaka fynd i Europa. Mangrovehägern har istället en mycket stor utbredning i övriga Sydamerika, i Afrika söder om Sahara och vidare österut till Australien och öar i Stilla havet. I Västpalearktis häckar den i Nildalen, utmed Röda havet och i södra Iran.

Fåglar med intermediärt utseende i norra Sydamerika har använts som argument att hybridisering förekommer och att grönryggig häger och mangrovehäger borde betraktas som en och samma art. Men inga blandhäckningar är kända från områden där de möts och de intermediära fåglarna anses vara inom variationen för *striata*. Mangrovehägern i sig har föreslagits utgöra flera arter, eftersom det vinröda bröstet, den största artskiljande karaktären för grönryggig häger, också återfinns i bestånd av mangrovehäger i Gamla världen.

Den mörka populationen på Galápagosöarna har också väckt huvudbry. Vissa, som IOC, urskiljer den som en egen art, galápagoshäger *Butorides sundevalli*, medan andra behandlar den som en del av mangrovehägern baserat på förekomsten av *striata*-lika fåglar på några av öarna och blandformer dem emellan. Redan 1983 noterade dock Kushlan att *sundevalli* skiljer sig från *striata* i både beteende och färg på näbb och ben under häckningstid, vilket hos andra hägrar kan vara artskiljande karaktärer.

Genetiska studier har länge saknats för släktet, men i Mendales (2023) analyseras ultrakonservade element (UCE) i kärn-DNA samt även mitokondrie-DNA. Tillsammans med morfologiska jämförelser konstaterar Mendales att släktet kan delas in i fyra tydliga klader: galápagoshäger, grönryggig häger, mangrovehägrar i Sydamerika (nominatformen *striata*) och mangrovehägrar i övriga världen. Enligt analysen av kärn-DNA är den senare kladen dessutom systergrupp till övriga och galápagoshägern är närmast släkt med grönryggig häger, inte sydamerikanska mangrovehägrar. Vidare tillhör den ljusa populationen på öarna inte *striata*, som man tidigare trott, utan är en del av galápagoshägern som därmed är en kraftigt polymorfisk art. De fyra kladerna skiljer sig åt i tarslängd och galápagoshägern har en unikt kraftig näbb, sannolikt en anpassning till en avvikande föda med större inslag av kräftdjur.

Att galápagoshägern står närmast den geografiskt mer avlägsna arten grönryggig häger kan enligt Mendales förklaras av att *sundevalli* har sitt ursprung i felflugna *virescens* – olikt *striata* är vissa bestånd av grönryggig häger flyttfåglar. En liknande förklaringsmodell finns för ursprunget till galápagosvråken, som genetiskt står närmast den nordamerikanska flyttfågeln prärievråk. TK delar därför upp mangrovehägern i tre arter:

- galápagoshäger *Butorides sundevalli* (Lava Heron), monotypisk;
- strimhäger *Butorides striata* (Striated Heron), monotypisk;
- mangrovehäger *Butorides atricapilla* (Little Heron), med 20 underarter.

Strimhäger – en av tre arter i komplexet. Foto: Markus Lagerqvist.

Notera att mangrovehäger fortsättningsvis är namnet på arten som förekommer i Västpalearktis, men med nytt vetenskapligt artepitet, *atricapilla*. Även mangrovehäger i begränsad mening kan bestå av olika arter, men där är resultaten delvis motsägande och Mendales rekommenderar att fler studier behövs.

Referenser:

- Kushlan, J. A. 1983. Pair formation behaviour of the Galapagos Lava Heron. *Wilson Bulletin* 95: 118–121.
- Kushlan, J.A. 2009. Foraging and plumage coloration of the Galapagos Lava Heron (*Butorides striata sundevalli*) *Waterbirds* 32: 415–422.
- Mendales, E.Z. 2023. Ultraconserved elements resolve the phylogeny of a globally distributed genus, *Butorides* (Aves, Ardeidae). MSc Thesis, San Francisco State University, California, USA. 26 sid.

Sammanslagning av orientseglare

Sedan 2022 har TK delat upp orientseglaren *Apus pacificus* (i vidare mening) i fyra arter baserat på tydliga skillnader i morfologi, ekologi och dräkt: himalayaseglare *Apus leuconyx*, tibetseglare *A. salimalii*, karstseglare *A. cooki* och orientseglare *A. pacificus* i strikt mening. Även eBird/Clements och IOC har delat upp den. I AviList görs dock bedömningen att underlaget inte är tillräckligt, varför de åter slås ihop till en art. Skillnaderna dem emellan anses vara subtila och inte nödvändigtvis diagnostiska. Även om DNA-studier antyder att karstseglaren står närmare khasiseglare *A. acuticauda* än *pacificus* har övriga taxa inte studerats genetiskt.

Referenser:

- Leader, P.J. 2011. Taxonomy of the Pacific Swift *Apus pacificus* Latham, 1802, complex. *Bulletin of the British Ornithologists' Club* 131: 81–93.
- Päckert, M., Martens, J., Wink, M., Feigl, A. och Tietze, D.T. 2012. Molecular phylogeny of Old World swifts (Aves: Apodiformes, Apodidae, *Apus* and *Tachymarptis*) based on mitochondrial and nuclear markers. *Molecular Phylogenetics and Evolution* 63: 606–616.

Stubbstjärtseglare delas upp

Stubbstjärtseglare *Apus affinis* har en mycket vid utbredning i Afrika söder om Sahara samt i Nordafrika och södra Spanien österut till Sydasiien. Alla fyra världslistor har sedan länge urskilt östliga populationer i Himalaya och Sydöstasien som en egen art, **husseglare *Apus nipalensis***. Detta baseras på genomgående längre och mer kluven stjärt, smalare band på övergumpen samt potentiell sympatri i Himalaya. TK har avvaktat med uppdelning på grund av mycket begränsad skillnad i mitokondrie-DNA, avsaknad av bevis för sympatri samt att nominatformen av *nipalensis* olik övriga husseglare har tvärt avskuren stjärt. I AviList avdelas den dock som art, med underarterna *nipalensis*, *subfurcatus*, *furcatus* och *kuntzi*. Husseglaren är inte påträffad i Västpalearktis.

Referenser:

- Chantler, P. och Boesman, P.F.D. 2020. House Swift (*Apus nipalensis*), version 1.0. I: *Birds of the World*. del Hoyo, J., Elliott, A., Sargatal, J., Christie, D.A. och de Juana, E. (red.). Cornell Lab of Ornithology, Ithaca, NY, USA.
- Grimmett, R., Inskipp, C., Inskipp, T. och Sherub. 2020. *Birds of Bhutan and the Eastern Himalayas*. Helm Field Guides, Bloomsbury Publishing, London.
- Päckert, M., Martens, J., Wink, M., Feigl, A. och Tietze, D.T. 2012. Molecular phylogeny of Old World swifts (Aves: Apodiformes, Apodidae, *Apus* and *Tachymarptis*) based on mitochondrial and nuclear markers. *Molecular Phylogenetics and Evolution* 63: 606–616.

Atlaskattuggla förlorar artstatus

Ur kattuggla *Strix aluco* urskildes i TK:s Rapport 11 (2020) atlaskattuggla *Strix mauritanica* baserat på lätesskillnader (Robb & The Sound Approach 2015). Dessa stöds av genetiken, som visar att kattugglorna i Nordafrika utgör en väl skild systerklad till övriga underarter, vilken isolerats av Gibraltar sund för runt en halv miljon år sedan (Brito 2005, Doña m.fl. 2016). Även IOC listade den som egen art.

I AviList anses skillnaderna i mitokondrie-DNA vara mer förenliga med skillnader på underartsnivå och lätesskillnaderna anses vara modesta. En bioakustisk analys över hela *Strix aluco*-komplexet är önskvärd.

Atlaskattuggla ses framöver som underarten *mauritanica* av kattuggla. Foto: Markus Lagerqvist.

Referenser:

- Brito, P. 2005. The influence of Pleistocene glacial refugia on tawny owl genetic diversity and phylogeography in western Europe. *Molecular Ecology* 14: 3077–3094.
- Doña, J., Ruiz-Ruano, F.J. och Jovani, R. 2016. DNA barcoding of Iberian Peninsula and North Africa Tawny Owls *Strix aluco* suggests the Strait of Gibraltar as an important barrier for phylogeography. *Mitochondrial DNA A* 27: 4475–4478.
- Robb, M.S. och The Sound Approach. 2015. *Undiscovered Owls*. Eneco House, Poole, Dorset.

Sichuanuggla inkluderas i slaguggla

Från slaguggla *Strix uralensis* urskildes formen *davidi*, sichuanuggla, i TK:s Rapport 12 (2022), baserat på mörkare dräkt och lätesskillnad. IOC accepterar dock inte den uppdelningen, man anser där att det är för stort överlapp i dräkt och läte gentemot andra former (Scherzinger 2004, Scherzinger m.fl. 2014). Även AviList anser att *davidi* endast är en underart av slaguggla. Den stryks därför som art.

Referenser:

- Holt, D.W. 2020. Pere David's Owl (*Strix davidi*), version 1.0. I: *Birds of the World*. del Hoyo, J. Elliott, A., Sargatal, J., Christie, D.A. och de Juana, E. (red.). Cornell Lab of Ornithology, Ithaca, NY, USA.
- Scherzinger W. 2004. Remarks on Sichuan Wood Owl *Strix uralensis davidi* from observations in south-west China. *Bulletin of the British Ornithologists' Club* 125: 275–286.

Scherzinger, W., Fang, Y., Sun, Y.-H. och Klaus, S. 2014. Revised description of Pere David's Owl *Strix davidi* based on field observations in Central China. *Ornithologischer Anzeiger* 53: 54–93.

Gulnäbbad glada förs tillbaka till brun glada

Olika författare och auktoriteter har tidigare argumenterat för att erkänna populationen av brun glada *Milvus migrans* i Nildalen och på båda sidor om Röda havet (*aegyptius*) och Afrika söder om Sahara samt på Komorerna och på Madagaskar (*parasiticus*) som en egen art, *Milvus aegyptius*, baserat på små men distinkta skillnader i utseende och genetik (Wink och Sauer-Gürth 2004, Johnson m.fl. 2005, Andreyenkova m.fl. 2021). I Rapport 12 (2022) följde TK detta och skilde ut gulnäbbad glada *Milvus aegyptius* som skild från brun glada *Milvus migrans*.

AviList erkänner dock inte denna uppdelning. Även om *aegyptius*-komplexet är morfologiskt distinkt återfinns data från mitokondrie-DNA (Johnson m.fl. 2005, Andreyenkova m.fl. 2021) inte gruppen som monofyletisk, och de geografiska mönstren matchar inte de för närvarande erkända underarterna. Alla taxa behålls därför inom arten *Milvus migrans* tills mer omfattande nukleära eller genomiska data finns tillgängliga. Det innebär tills vidare att gulnäbbad glada inte utgör en egen art.

Gulnäbbad glada – numera en del av brun glada.
Foto: Markus Lagerqvist.

Referenser:

- Andreyenkova, N.G., Karyakin, I.V., Starikov, I. J., Sauer-Gürth, H., Literálk, I, Andreyenkov, O.V., Shnayder, E.P., Bekmansurov, R.H., Alexeyenko, M.N., Wink, M. och Zhimulev, I.F. 2021. Phylogeography and demographic history of the black kite *Milvus migrans*, a widespread raptor in Eurasia, Australia and Africa. *Journal of Avian Biology* 52: e02822.
- Johnson, J.A., Watson, R.T. och Mindell, D.P. 2005. Prioritizing species conservation: does the Cape Verde kite exist? *Proceedings of the Royal Society of London B* 272: 1365–1371.
- Wink, M. och Sauer-Gürth, H. 2004. Phylogenetic relationships in diurnal raptors based on nucleotide sequences of mitochondrial and nuclear marker genes. I: *Raptors at risk*. Chancellor, R. D. och Meyburg, B.-U. (red.). WWGBP.

Kapverdevråk erkänns ej längre som art

TK urskilde ormvråksunderarten *bannermani* på Kap Verde som en egen art i Rapport 8 (2017), baserat på genetiska data som visar att den står närmre örnvråk än ormvråk. Den skiljer sig även i proportioner och dräkt. Två av världslistorna ansåg samma sak.

AviList däremot anser att *bannermani* ska anses vara en underart av ormvråk *Buteo buteo*. Storleksrelaterade karaktärer sammanlänkar tydligt *bannermani* med *B. buteo*, men fjäderdräktens karaktärer är mycket varierande och till stor del oinformativa. Omvänt sammanlänkar begränsad data från mitokondrie-DNA istället *bannermani* med örnvråk *B. rufinus*. Det finns även bevis för genetisk introgression inom *B. buteo* och besläktade arter. Ytterligare forskning behövs.

Referenser:

- Clouet, M. och Wink, M. 2000. The Buzzards of Cape Verde *Buteo (buteo) bannermani* and Socotra *Buteo (buteo)* spp.: First results of a genetic analysis based on nucleotide sequences of the Cytochrome B gene. *Alauda* 68: 55–58.
- Jowers, M.J., Sánchez-Ramírez, S., Lopes, S., Karyakin, I., Dombrowski, V., Qninba, A., Valkenburg, T., Onofre, N., Ferrand, N., Beja, P., Palma, L. och Godinho, R. 2019. Unravelling population processes over the Late Pleistocene driving contemporary genetic divergence in Palearctic buzzards. *Molecular Phylogenetics and Evolution* 134: 269–281.
- Kruckenhauser, L., Haring, E., Pinsker, W., Riesing, M.J., Winkler, H., Wink, M. och Gamauf, A. 2003. Genetic vs. morphological difference of Old World buzzards (genus *Buteo*, Accipitridae). *Zoologica Scripta* 33: 197–211.
- Robb, M. och Pop, R. 2012. An aberrantly coloured buzzard *Buteo bannermani* on Santo Antão, Cape Verde Islands, in November 2012, with notes on the past and present status of the species. *Zoologia Caboverdiana* 3: 87–90.

Sumatragröngölingen åter del av gråspett

I TK:s Rapport 12 från 2022 urskildes den extralimitala populationen av gråspett *Picus canus* på Sumatra i Indonesien som en egen art, sumatragröngöling *Picus dedemi* (Sumatran Woodpecker), baserat på kraftigt avvikande utseende och läte. I AviList noteras att den visserligen är avvikande, men även andra populationer utmärker sig. Genetiska studier är begränsade till underartsgrupperna *canus* och *guerini* som verkar hybridisera där de möts i nordöstra Kina. Tills vidare behålls *dedemi* inom gråspetten i avvaktan på genetiska studier av hela komplexet.

Referenser:

- Eaton, J.A., van Balen, B., Brickley, N.V. och Rheindt, F.E. 2021. *Birds of the Indonesian Archipelago. Greater Sundas and Wallacea*. Second Edition. Lynx Edicions, Barcelona.
- Fuchs, J., Pons, J.-M., Ericson, P.G.P., Bonillo, C., Couloux, A. och Pasquet, E. 2008. Molecular support for a rapid cladogenesis of the woodpecker clade Malarpicini, with further insights into the genus *Picus* (Piciformes: Picinae) *Molecular Phylogenetics and Evolution* 48: 34–46.
- Greenway, J.C. Jr. 1940. Oriental forms of *Picus canus*. *Auk* 57: 550–560.

Ny guldspett i Centralamerika

Den amerikanska arten guldspett *Colaptes auratus* (Northern Flicker) är en mycket sällsynt gäst i Europa, med några fynd i Azorerna och ett i Ålborg i Danmark 18 maj 1972.

Artkomplexet har varit omdiskuterat, med kraftiga skillnader i utseende mellan exempelvis östliga bestånd (*auratus*-gruppen) och västliga (*cafer*-gruppen). Genetiska studier (Manthey m.fl. 2017) i kombination med omfattande hybridisering över stora områden (Short 1965) bekräftar att dessa bör behandlas som en och samma art. Dock står fåglar i Centralamerika från södra Mexiko till Nicaragua, traditionellt behandlade som en del av *auratus*, genetiskt närmare saguarospetten *Colaptes chrysoides* (Gila Flicker). Dessa urskiljs därför som en egen art, **guatemalaspett *C. mexicanoides*** (Guatemalan Flicker). Uppdelningen stöds även av lätesskillnader (Wetmore 1941).

Referenser:

Manthey, J.D., Geiger, M. och Moyle, R.G. 2017. Relationships of morphological groups in the northern flicker superspecies complex (*Colaptes auratus* & *C. chrysoides*). *Systematics and Biodiversity* 15: 183–191.

Short, L.L. Jr. 1965. Hybridization in the flickers (*Colaptes*) of North America. *Bulletin of the American Museum of Natural History* NY 129: 307–428.

Wetmore, A. 1941. Notes on birds of the Guatemalan highlands. *Proceedings of the United States National Museum* 89: 523–581.

Ökenvarfågel del av varfågeln

Det har länge varit känt att uppdelningen av varfågel i en nordlig och en sydlig art baserat på dräktkaraktärer och habitatpreferens inte speglar de genetiska relationerna inom komplexet. TK har trots detta fortsatt att betrakta varfågel *Lanius excubitor* och ökenvarfågel *Lanius elegans*, som skilda arter, i avvaktan på mer omfattande studier.

Ökenvarfågel slås samman med varfågel. Foto: Markus Lagerqvist.

AviList väljer istället att tills vidare betrakta varfågel *Lanius excubitor* som en polytypisk art, med underarterna *excubitor*, *homeyeri*, *koenigi*, *algeriensis*, *elegans*, *leucopygos*, *aucheri*, *theresae*, *buryi*, *uncinatus*, *lahtora* och *pallidirostris*. I takt med att fler studier publiceras är det dock inte osannolikt att vi kommer se framtida uppdelningar inom komplexet.

Referenser:

- Hernández, M.A., Campos, F., Gutiérrez-Corcheró, F. och Amezcua, A. 2004. Identification of *Lanius* species and subspecies using tandem repeats in the mitochondrial DNA control region. *Ibis* 146: 227–230.
- Klassert, T.E., Hernández, M. A., Campos, F., Infante, O., Almeida, T., Suárez, N.M., Pestano, J. och Hernández, M. 2008. Mitochondrial DNA points to *Lanius meridionalis* as a polyphyletic species. *Molecular Phylogenetics and Evolution* 47: 1227–1231.
- Olsson, U., Alström, P., Svensson, L., Aliabadian, M. och Sundberg, P. 2010. The *Lanius excubitor* (Aves, Passeriformes) conundrum – taxonomic dilemma when molecular and non-molecular data tell different stories. *Molecular Phylogenetics and Evolution* 55: 347–357.
- Panov, E.N. 2011. *The True Shrikes (Laniidae) of the World: Ecology, Behaviour and Evolution*, Pensoft Series Faunistica nr 96, Pensoft Publishers, Sofia & Moscow.
- Peer, B.D., McIntosh, C.E., Kuehn, M.J., Rothstein, S.H. och Fleischer, R.C. 2011. Complex biogeography of *Lanius* shrikes and its implications for the evolution of defenses against avian brood parasitism. *Condor* 113: 385–394.

Kajorna får ett eget släkte

Flera genetiska studier visar att de två kajorna, kaja *Corvus monedula* och klippkaja *C. dauuricus*, utgör en relativt avlägsen systergrupp till övriga i släktet *Corvus* (Jönsson m.fl. 2012, 2016, Weissensteiner m.fl. 2020, McCullough m.fl. 2022). Denna klad är relativt gammal, från mitten av Miocen. Kajorna skiljer sig också markant åt i exempelvis läten och urskiljs därför i ett eget släkte, *Coloeus*.

Referenser:

- Jönsson, K.A., Fabre, P.H. och Irestedt, M. 2012. Brains, tools, innovation and biogeography in crows and ravens. *BMC Evolutionary Biology* 12: 72.
- Jönsson, K.A., Fabre, P., Kennedy, J.D., Holt, B.G., Borregaard, M.K., Rahbek, C. och Fjeldså, J. 2016. A supermatrix phylogeny of corvid passerine birds (Aves: Corvidae). *Molecular Phylogenetics and Evolution* 94: 87–94.
- McCullough, J.M., Oliveros, C.H., Benz, B.W., Zenil-Ferguson, R., Cracraft, J., Moyle, R.G. och Andersen, M.J. 2022. Wallacean and Melanesian islands promote higher rates of diversification within the global passerine radiation Corvidae. *Systematic Biology* 71: 1423–1439.
- Weissensteiner, M.H., Bunikis, I., Catalán, A., Francoijs, K., Knief, U., Heim, W., Peona, V., Pophaly, S.D., Sedlazeck, F.J., Suh, A., Warmuth, V.M. och Wolf, J.B.W. 2020. Discovery and population genomics of structural variation in a songbird genus. *Nature Communications* 11: e3403.

Kråka blir återigen en art

TK tvekade länge att dela upp kråka i två arter, bland annat för att de östliga populationerna är dåligt utredda, att det finns en hybridzon som löper från Skottland ned till Italien och att den grå formen *cornix* ligger inkilad mellan svarta former i väst och öst (*corone* och *orientalis*). Men eftersom världslistor och fågelböcker under lång tid ansett dem vara två arter följde TK till slut detta för att nå konsensus och delade upp kråka i gråkråka *Corvus cornix* och svartkråka *Corvus corone* i Rapport 14 (2024).

AviList anser däremot att det behövs mer forskning för att motivera uppdelningen och behandlar därför detta komplex som en art, **kråka *Corvus corone***, vilket TK följer.

Motiveringen är att det finns omfattande introgression av mitokondrie-DNA mellan *corone* och *cornix*, men även med halsbandskråka *Corvus torquatus*. Det saknas också korrelation mellan genomskillnader och dräktskillnader. Vidare visar analys av fenotyp-genotyp-interaktioner över hybridzoner att det är olika gener som ligger till grund för uttryck av helsvart färgning i de vitt skilda populationerna av *corone* och *orientalis*. De svenska namnen på underarterna blir gråkråka på *C. corone cornix* och svartkråka på *C. corone corone*.

Referenser:

- Haring, E., Däubel, B., Pinsker, W., Kryukov, A. och Gamauf, A. 2012. Genetic divergences and intraspecific variation in corvids of the genus *Corvus* (Aves: Passeriformes: Corvidae) – a first survey based on museum specimens. *Journal of Zoological Systematics and Evolutionary Research* 50: 230–246.
- Kryukov, A.P. 2019. Phylogeography and hybridization of corvid birds in the Palearctic Region. *Vavilov Journal of Genetics and Breeding* 23: 232–238.
- Poelstra, J.W., Vijay, N., Bossu, C.M., Lantz, H., Ryll, B., Müller, I., Baglione, V., Unneberg, P., Wikelski, M., Grabherr, M.G. och Wolf, J.B.W. 2014. The genomic landscape underlying phenotypic integrity in the face of gene flow in crows. *Science* 344: 1410–1414.
- Vijay, N., Bossu, C.M., Poelstra, J.W., Weissensteiner, M.H., Suh, A., Kryukov, A.P. och Wolf, J.B.W. 2016. Evolution of heterogeneous genome differentiation across multiple contact zones in a crow species complex. *Nature Communications* 7: e13195.

Sammanlagning av djungelkråkorna

Djungelkråka *Corvus macrorhynchos* utgör ett komplicerat artkomplex med stor utbredning i Asien. Fler genetiska studier liksom jämförelser av lätes- och utseendeskillnader skulle behövas för att fastställa gränserna inom komplexet. I väntan på det valde TK i Rapport 14 (2024) att följa IOC:s syn genom att dela upp djungelkråka i tre arter: indisk djungelkråka *C. culminatus* (Indian Jungle Crow), östlig djungelkråka *C. levaillanti* (Eastern Jungle Crow) och stornäbbad kråka *C. macrorhynchos* (Large-billed Crow). IOC angav skillnader i läten och parasitsammansättning (Martens m.fl. 2000).

Tre asiatiska kråkor slås samman till stornäbbad kråka. Foto: Markus Lagerqvist.

I AviList anses bevisen inte vara tillräckliga för uppdelning. Det krävs genomanalys kompletterad med bioakustiska och morfologiska studier för att fastställa artgränserna. Därmed återgår de tre arterna till att åter bli en, **stornäbbad kråka**.

Referenser:

- Eaton, J.A., van Balen, B., Brickle, N.V. och Rheindt, F.E. 2021. *Birds of the Indonesian Archipelago: Greater Sundas and Wallacea*. Second Edition. Lynx Edicions, Barcelona
- Jönsson, K.A., Fabre, P.H. och Irestedt, M. 2012. Brains, tools, innovation and biogeography in crows and ravens. *BMC Evolutionary Biology* 12: 72.
- Martens, J., Böhner, J. och Hammes Schmidt, K. 2000. Calls of the Jungle Crow (*Corvus macrorhynchos* s.l.) as a taxonomic character. *Journal of Ornithology* 141: 275–284.

Justering av drillärkan

Drillärka *Mirafra cantillans* (Singing Bush Lark, tidigare kallad sångbusklärka) förekommer i Västpalearktis endast i sydvästligaste Saudiarabien, västra Jemen och Oman, men har ett stort utbredningsområde som sträcker sig från Senegal till Indien. Genetiska studier har visat att den genetiskt står nära den extralimitala arten australisk lärka *Mirafra javanica* (Alström m.fl. 2013).

I AviList noteras visserligen att de utgör två monofyletiska klader, men att avståndet i mitokondrie-DNA är begränsat och diagnostiska skillnader i fjäderdräkt saknas. Drillärka och australisk lärkan slås därför ihop till en och samma art, drillärka *Mirafra javanica*.

Notera dock att i Alström m.fl. (2023) konstateras att de genetiska skillnaderna mellan *cantillans* och *javanica* är i paritet med ett antal andra sympatriska artpar. Sista ordet om lärktaxonomi är nog ännu icke sagt.

Referenser:

- Alström, P., Barnes, K.N., Olsson, U., Barker, F.K., Bloomer, P., Khan, A.A., Qureshi, M.A., Guillaumet, A., Crochet, P.-A. och Ryan, P.G. 2013. Multilocus phylogeny of the avian family Alaudidae (larks) reveals complex morphological evolution, non-monophyletic genera and hidden species diversity. *Molecular Phylogenetics and Evolution* 69: 1043–1056.
- Alström, P., Mohammadi, Z., Enbody, E.D., Irestedt, M., Engelbrecht, D., Crochet, P.-A., Guillaumet, A., Rancilhac, L., Tieleman, B.I., Olsson, U., Donald, P. F. och Stervander, M. 2023. Systematics of the avian family Alaudidae using multilocus and genomic data. *Avian Research* 14: e100095.

Maghreblärka försvinner som egen art

Från tofslärka *Galerida cristata* urskildes i TK:s Rapport 8 (2017) de storvuxna och långnäbbade former som förekommer i Atlasbergen och nordligaste Sahara som arten maghreblärka *Galerida macrorhyncha*. Den är i stort sett allopatrisk relativt de lokala tofslärkorna, vilka föredrar slättbiotoper. Hybridisering förekommer bara i mycket begränsad utsträckning och skillnader finns i mitokondrie-DNA (Alström m.fl. 2013, Guillaumet m.fl. 2006, 2008, 2010). Även IOC delade upp enligt detta. Enligt AviList bör den dock ingå i tofslärka och inte utgöra egen art. De mätbara egenskaperna uppvisar visst överlapp och bevisen för skillnader i mitokondrie-DNA är inkonsekventa (Guillaumet m.fl. 2005, 2006, 2008) och geografiskt begränsade. Ytterligare forskning behövs för att fastställa artgränserna i denna grupp.

Referenser:

- Alström, P., Barnes, K.N., Olsson, U., Barker, F.K., Bloomer, P., Khan, A.A., Qureshi, M.A., Guillaumet, A., Crochet, P.-A. och Ryan, P.G. 2013. Multilocus phylogeny of the avian family Alaudidae (larks) reveals complex morphological evolution, non-monophyletic genera and hidden species diversity. *Molecular Phylogenetics and Evolution* 69: 1043–1056.
- Guillaumet, A., Crochet, P.-A. och Godelle, B. 2005. Phenotypic variation in *Galerida* larks in Morocco: the role of history and natural selection. *Molecular Ecology* 14: 3809–3821.
- Guillaumet, A., Pons, J.-M., Godelle, A. och Crochet P.-A. 2006. History of the Crested Lark in the Mediterranean region as revealed by mtDNA sequences and morphology. *Molecular Phylogenetics and Evolution* 39: 645–656.
- Guillaumet, A., Crochet, P.-A. och Pons, J.-M. 2008. Climate-driven diversification in two widespread *Galerida* larks. *BMC Evolutionary Biology* 8: e32.
- Guillaumet, A., Gonin, J., Prodon, R. och Crochet, P.-A. 2010. The geographic and seasonal dimensions of habitat use in *Galerida* larks: implications for species coexistence and range limits. *Ecography* 33: 961–970.

Berglärkan återigen en art

I TK:s Rapport 11 (2020) delades berglärka *Eremophila alpestris* upp i arterna orientberglärka *Eremophila penicillata* (Mountain Horned Lark), himalayaberglärka (Himalayan Horned Lark) *Eremophila longirostris* och berglärka *Eremophila alpestris* (Common Horned Lark), i strikt mening.

Beslutet grundades på studier (Drovetski m.fl. 2014, Ghorbani m.fl. 2020) som dels visade på mycket skilda och relativt gamla klader inom berglärkan, dels att arten ökenberglärka *Eremophila bilopha* ligger inbäddad i komplexet. Även senare studier (Alström m.fl. 2023) har bekräftat denna uppdelning. I AviList har ännu inte dessa studier beaktats, varför berglärkan nu återgår till att utgöra en art.

Orientberglärkan blir återigen nedgraderad till en underart av berglärka. Foto: Markus Lagerqvist.

Referenser:

- Alström, P., Mohammadi, Z., Enbody, E.D., Irestedt, M., Engelbrecht, D., Crochet, P.-A., Guillaumet, A., Rancilhac, L., Tieleman, B.I., Olsson, U., Donald, P. F. och Stervander, M. 2023. Systematics of the avian family Alaudidae using multilocus and genomic data. *Avian Research* 14: 100095.
- Drovetski, S.V., Rakovic, M., Semenov, G., Fadeev, I.V. och Red'kin, Y.A. 2014. Limited phylogeographic signal in sex-linked and autosomal loci despite geographically, ecologically, and phenotypically concordant structure of mtDNA variation in the Holarctic avian genus *Eremophila*. *PLoS One* 9: 1–10.
- Ghorbani, F., Aliabadian, M., Olsson, U., Donald, P.F., Khan, A.A. och Alström, P. 2020. Mitochondrial phylogeography of the genus *Eremophila* confirms underestimated species diversity in the Palearctic. *Journal of Ornithology* 161: 297–312.

Streckad ökenlärka delas upp

Streckad ökenlärka *Eremalauda dunni* består av två geografiskt åtskilda populationer, *dunni* i Afrika från Mauretanien till centrala Sudan samt *eremodites* i Mellanöstern från Syrien till Jordanien och genom Saudiarabien till Oman. Dessa skiljer sig dock i storlek, måttligt men konsekvent i utseende samt även tydligt genetiskt. Bestånden urskiljs därför som egna arter, **saharalärka** *E. dunni* (Dunn's Lark) respektive **arablärka** *E. eremodites* (Arabian Lark). Att behålla ökenlärka som del av det svenska namnet undviks, eftersom arterna inte är nära släkt med ökenlärkorna i *Ammomanes*.

Referens:

Shirihai, H. och Svensson, L. 2018. *Handbook of Western Palearctic Birds*. Volume I. Passerines: Larks to *Phylloscopus* Warblers. Helm, London.

Snårsångarna slås ihop

TK delade upp snårsångare *Scotocerca inquieta* i Rapport 10 (2019) i de två arterna berbersnårsångare *Scotocerca saharae* och orientsnårsångare *S. inquieta*. Beslutet grundades på skillnader mitokondrie-DNA, sång, morfologi och en utbredningslucka mellan de västra och östra populationerna (Shirihai och Svensson, 2019). I AviList behålls den ännu som en enda art, varför TK återgår till den tidigare systematiken.

De två snårsångarna slås samman till en art. Foto: Markus Lagerqvist.

Referens:

Shirihai, H. och Svensson, L. 2018. *Handbook of Western Palearctic Birds*. Volume I. Passerines: Larks to *Phylloscopus* Warblers. Helm, London.

Berggransångaren återuppstår

Berggransångare, *Phylloscopus sindianus* (Mountain Chiffchaff) delades upp i två arter av TK i Rapport 3 (2010): kashmir-gransångare, *Phylloscopus sindianus* (Sind Mountain Chiffchaff) och berggransångare, *Phylloscopus lorenzii* (Caucasian Mountain Chiffchaff), sedermera omdöpt till kaukasisk gransångare. Detta baserades på skillnader i morfologi,

locklåten och även något när det gäller sång. AviList erkänner inte denna uppdelning varför de åter slås samman till **berggransångare**, *Phylloscopus sindianus*.

Referenser:

- Badyaev, A.V. och Leaf, E.S. 1997. Habitat associations of song characteristics in *Phylloscopus* and *Hippolais* warblers. *Auk* 114: 40–46.
- Helbig, A.J., Martens, J., Seibold, I., Henning, F., Schottler, B. och Wink, M. 1996. Phylogeny and species limits in the Palearctic Chiffchaff *Phylloscopus collybita* complex: mitochondrial genetic differentiation and bioacoustic evidence. *Ibis* 138: 650–666.
- Irwin, D.E., Alström, P., Olsson, U. och Benowitz-Fredericks, Z.M. 2001. Cryptic species in the genus *Phylloscopus* (Old World leaf warblers). *Ibis* 143: 233–247.
- Martens, J. och Hänel, S. 1981. Gesangsformen und Verwandtschaft der asiatischen Zilpzalpe *Phylloscopus collybita abietinus* und *P. c. sindianus*. *Journal für Ornithologie* 122: 403–427.

Rödhake åter en enda art

Rödhakar på Kanarieöarna skildes ut från vanlig rödhake, *Erithacus rubecula* i TK:s Rapport 13 (2022) som teneriffarödhake *E. superbus* och grancanariarödhake *E. marionae*. Det baserades på en genetisk och morfologisk studie av Sangster m.fl. (2022). Även sången har analyserats (Stock och Bergmann, 1988). AviList behandlar dem dock fortsatt som underarter av rödhake.

Referenser:

- Sangster, G., Luksenburg, J.A., Päckert, M., Roselaar, C.S., Irestedt, M. och Ericson, P.G.P. 2022. Integrative taxonomy documents two additional cryptic *Erithacus* species on the Canary Islands (Aves). *Zoologica Scripta* 51: 629–642.
- Stock, M. och Bergmann, H.-H. 1988. Der Gesang des Rotkehlchens (*Erithacus rubecula superbus*) von Teneriffa (Kanarische Inseln) – Struktur und Erkennen eines Inselndialektes. *Zoologische Jahrbücher. Abteilung für allgemeine Zoologie und Physiologie der Tiere* 2: 197–212.

Amurbuskskvätta förlorar sin artstatus

TK valde 2019 att ge amurbuskskvätta *Saxicola stejnegeri* artstatus baserat framför allt på genetiska studier som visade på en djup genetisk klyfta mellan *stejnegeri* och *maurus* och att de inte heller är varandras närmaste släktingar (Zink m.fl. 2009).

AviList väljer att inta en mer konservativ hållning och behåller tills vidare *stejnegeri* som en underart till vitgumpad buskskvätta *Saxicola maurus* i avvaktan på mer omfattande studier. Framför allt efterfrågas studier som inkluderar samtliga taxa i komplexet, inte minst de sydöstliga underarterna *indicus* och *przewalskii*.

Referenser:

- Illera, J.C., Richardson, D.S., Helm, B., Atienza, J.C. och Emerson, B. 2008. Phylogenetic relationships, biogeography and speciation in the avian genus *Saxicola*. *Molecular Phylogenetics and Evolution* 48: 1145–1154.

Zink, R.M., Pavlova, A., Drovetski, S., Wink, M. och Rohwer, S. 2009. Taxonomic status and evolutionary history of the *Saxicola torquata* complex. *Molecular Phylogenetics and Evolution* 52: 769–773.

Madagaskarbuskskvättan åter del av afrikansk buskskvätta

Madagaskarbuskskvätta *Saxicola sibilla* urskildes från afrikansk buskskvätta *S. torquatus* 2014 på grund av genetiska skillnader, vilket följde IOC. Nu har emellertid IOC och AviList slagit ihop den med afrikansk buskskvätta igen i avvaktan på ytterligare forskning.

Mitokondrie-DNA visade en relativt djup skillnad mellan *S. sibilla* och underarten *axillaris* av afrikansk buskskvätta, men taxonrepresentationen är ofullständig och historisk introgression har inte uteslutits. En omfattande genetisk granskning baserad på genomiskt DNA krävs. Madagaskarbuskskvättans dräkt är också mycket lik några av underarterna av afrikansk buskskvätta, till exempel *axillaris*.

Referenser:

Safford, R. och Hawkins, F. 2013. *The Birds of Africa. Vol. VIII. The Malagasy Region*. Christopher Helm, London.

Woog, F., Wink, M., Rastegar-Pouyani, E., Gonzales, J. och Helm, B. 2008. Distinct taxonomic position of the Madagascar stonechat (*Saxicola torquatus sibilla*) revealed by nucleotide sequences of mitochondrial DNA. *Journal of Ornithology* 149: 423–430.

Flera sammanslagningar bland stenskvättorna

Stenskvättornas taxonomi är svår att nysta upp, med många evolutionärt unga arter. Det gäller i synnerhet komplexet kring sorgstenskvättan *Oenanthe lugens* (Mourning Wheatear) som successivt delats upp i flera arter. Redan i TK:s Rapport 5 från 2014 urskildes den nordafrikanska maghrestenskvättan *Oenanthe halophila* (Maghreb Wheatear) och arabstenskvättan *Oenanthe lugentoides* (Arabian Wheatear) som egna arter baserat på tydliga könsskillnader samt smärre skillnader i dräkt, biotopval och lätesrepertoar mellan varandra och *lugens* i begränsad mening. Åtta år senare, 2022, bröts det nyligen beskrivna och sällsynta taxonet *warriae* ut som arten basaltstenskvätta *Oenanthe warriae* (Basalt Wheatear), grundat på avvikande fjäderdräkt, habitat, sång och läte, ej överlappande utbredning och mycket få blandade par. Slutligen lyftes 2024 taxonet *persica* från Zagrosbergen i södra Iran ut som den egna arten zagrosstenskvätta *Oenanthe persica* (Persian Wheatear) på grund av något avvikande utseende och närmare släktskap med maghrestenskvättan.

I AviList konstateras att arabstenskvättan genetiskt utgör en egen utvecklingslinje väl skild från de övriga. Däremot inkluderas maghreb-, basalt- och zagrosstenskvättan i sorgstenskvättan baserat på mycket små genetiska skillnader och mer studier efterfrågas innan komplexet kan brytas upp i flera arter.

Än mer svårhanterlig än sorgstenskvättan är artkomplexet kring orientstenskvättan *Oenanthe picata* (Variable Wheatear). Det engelska namnet är avslöjande, då det inom arten förekommer olika fenotyper som oftast betraktats som färgmorfer – eller som de tre underarterna *picata*, *capistrata* och *opistholeuca*. Genetiska studier från 2023 visar dock att

arten är parafyletisk, då svartvit stenskvätta *Oenanthe melanoleuca* är syster till underarten *picata*. Då det är unga taxa som står varandra nära skulle ett alternativ kunna vara att slå samman dem till en art. Dock finns stora dräktskillnader och till synes reproduktiva barriärer inom komplexet, varför TK i Rapport 14 (2024) istället delade upp orientstenskvättan i tre arter: afghanstenskvätta *O. picata* (Blyth's Wheatear), karakoramstenskvätta *O. capistrata* (Gould's Wheatear) och alajstenskvätta *O. opistholeuca* (Strickland's Wheatear). I AviList behandlas de dock fortsatt som färgformer, ej ens som underarter, varför *picata*-komplexet återgår till att betraktas som en enda monotypisk art, **orientstenskvätta**.

Arabstenskättan överlever som art när flera stenskvättor slås samman. Foto: Markus Lagerqvist.

Referenser:

- Alaei Kakhki, N., Aliabadian, M. och Schweizer, M. 2016. Out of Africa: biogeographic history of the open-habitat chats (Aves, Muscicapidae: Saxicolinae) across arid areas of the old world. *Zoologica Scripta* 45: 237–251.
- Alaei Kakhki, N., Schweizer, M., Lutgen, D., Bowie, R.C.K., Shirihai, H., Suh, A., Schielzeth, H. och Burri, R. 2023. A phylogenomic assessment of convergent evolution in open-habitat chats. *Zoologica Scripta*. 45: 237–251.
- Aliabadian, M., Kaboli, M., Förschler, M.I., Nijman, V., Chamani, A., Tillier, A., Prodon, R., Pasquet, E., Ericson, P.G.P. och Zuccon, D. 2012. Convergent evolution of morphological and ecological traits in the open-habitat chat complex (Aves, Muscicapidae: Saxicolinae). *Molecular Phylogenetics and Evolution* 65: 35–45.
- Förschler, M.I., Khoury, F., Bairlein, F. och Aliabadian, M. 2010. Phylogeny of the mourning wheatear *Oenanthe lugens* complex. *Molecular Phylogenetics and Evolution* 56: 758–767.

- Khoury, F., Förschler, M.I., Janaydeh, M., Aliabadian, M. och Al-Hmoud, A-D. 2010. Distribution, habitat and differentiation of the poorly-known black morph of Mourning Wheatear *Oenanthe lugens* in Jordan. *Sandgrouse* 32: 113–119.
- Randler, C., Förschler, M.I., Gonzalez, J., Aliabadian, M., Bairlein, F. och Wink, M. 2012. Phylogeography, pre-zygotic isolation and taxonomic status in the endemic Cyprus Wheatear *Oenanthe cyprica*. *Journal of Ornithology* 153: 303–312.
- Schweizer, M. och Shirihai, H. 2013. Phylogeny of the *Oenanthe lugens* complex (Aves, Muscicapidae: Saxicolinae): paraphyly of a morphologically cohesive group within a recent radiation of open-habitat chats. *Molecular Phylogenetics and Evolution* 69: 450–461.
- Shirihai, H., Kirwan, G.M. och Helbig, A.J. 2011. A new taxon in the Mourning Wheatear *Oenanthe lugens* complex. *Bulletin of the British Ornithologists' Club* 131: 270–291.
- Shirihai, H. och Svensson, L. 2018. Basalt Wheatear. I: *Handbook of Western Palearctic Birds. Volume I. Passerines: Larks to Phylloscopus Warblers*, sid. 348–349. Helm, London.
- Svensson, L. 2009. *Fågelguiden. Europas och Medelhavsområdets fåglar i fält*. Andra upplagan. Bonnier Fakta.
- Zhao, M., Burleigh, J.G., Olsson, U., Alström, P. och Kimball, R.T. 2023. A near-complete and time-calibrated phylogeny of the Old World flycatchers, robins and chats (Aves, Muscicapidae). *Molecular Phylogenetics and Evolution* 178: e107646.

Justeringar inom vävarsläktet *Ploceus*

Genetiska studier (de Silva m.fl. 2019) pekar på att det stora vävarsläktet *Ploceus* är kraftigt parafyletiskt på flera sätt, där ingående arter inte står varandra närmast. De asiatiska *Ploceus*-vävarna utgör en egen utvecklingslinje, närmast släkt med fodier (*Foudia*) och blodnäbbsvävare med släktingar (*Quelea*). Afrikanska *Ploceus*-vävarna är dessutom uppblandade med malimber (*Malimbus*) och vävare i *Anaplectes*. TK valde därför att dela upp *Ploceus*, så att de i Västpalearktis förekommande arterna rödahavsvävare, byvävare, svarthuvad vävare och gulryggig vävare flyttades till släktet *Textor*. I AviList har denna ändring dock ännu inte genomförts, varför dessa återgår till *Ploceus* i väntan på framtida behandling.

Referenser:

- de Silva, T.N., Townsend Peterson, A. och Perktas, U. 2019. An extensive molecular phylogeny of weaverbirds (Aves: Ploceidae) unveils broad nonmonophyly of traditional genera and new relationships. *Auk* 136: ukz041.

Gulärsla delas upp i två arter

Gulärslan delas upp i två arter genom att de fyra östligaste underarterna *plexa*, *tschutschensis*, *macronyx* och *taivana* urskiljs som **beringärsla** *Motacilla tchutschensis*. Uppdelningen baseras på en djup genetisk klyfta mellan västliga och östliga underarter av gulärslan, samt att östliga gulärslor verkar stå närmare citronärslan än västliga gulärslor. Olika genetiska analyser ger dock delvis motstridiga resultat och dräktkaraktärer går i flera fall på tvärs med genetiken, varför TK hittills valt att behandla gulärslan som en art i väntan på

ytterligare studier. Det kan framöver dessutom bli aktuellt en ytterligare uppdelning av beringärlan i en nordöstlig (*plexa*, *tschutschensis*) och en sydöstlig (*macronyx*, *taivana*) art.

Beringärlan förekommer från Kolymafloden i väster, österut till västra Alaska och söderut till Sachalin och nordöstra Kina. Till stora delar blir det i den del av nordöstra Asien och Alaska som utgör området Beringia, vilket gett arten sitt svenska namn. Under tider med låga havsnivåer utgjorde Berings sund en landtunga som förband Asien och Nordamerika, men Beringia som område är mycket större och sträcker sig från ryska Lenafloden i väster till kanadensiska Mackenziefloeden i öster, från 72°N (i Tjuktjerhavet) i norr via Berings sund och hela Berings hav till Kamtjatkas sydspets i söder.

Beringärsla – ny art på Sverigelistan. Foto: Valerkov, <https://www.inaturalist.org/photos/204585089> (CC BY 4.0).

Referenser:

- Drovetski, S.G., Reeves, A.B., Red'kin, Y.A., Fadeev, I.V., Koblik, E.A., Sotnikov, V.N. och Voelker, G. 2018 Multi-locus reassessment of a striking discord between mtDNA gene trees and taxonomy across two congeneric species complexes. *Molecular Phylogenetics and Evolution* 120: 43–42.
- Harris, R.B., Alström, P., Ödeen, A. och Leaché, A.D. 2018 Discordance between genomic divergence and phenotypic variation in a rapidly evolving avian genus (*Motacilla*). *Molecular Phylogenetics and Evolution* 120: 183–195.
- Hellquist, A., Friberg, F., Haldén, P., Schmidt, P., Ma, M., Jun, G., Olsson, U. och Alström, P. 2021. Taxonomic status of grey-headed Yellow Wagtails breeding in western China. *Avian Research* 12: e53.
- Pavlova, A., Zink, R.M., Drovetski, S.V., Red'kin, Y. och Rohwer, S. 2003. Phylogeographic patterns in *Motacilla flava* and *Motacilla citreola*: Species limits and population history. *The Auk* 120: 744–758.
- van Oosten, H.H. och Emtsev, A.A. 2013. Putative segregation of two Yellow Wagtail taxa by breeding habitat in Western Siberia: possible implications for *Motacilla flava* taxonomy. *Ardea* 101: 65–70.
- Voelker, G. 2002. Systematics and historical biogeography of wagtails: dispersal versus vicariance revisited. *The Condor* 104: 725–739.

Elegant rosenfink upphör som egen art

Efter studier (Liu m.fl. 2020) som visade på skillnader i fjäderdräkt, morfologi och genetik urskilde TK det isolerade kinesiska beståndet av långstjärtad rosenfink *Carpodacus sibiricus*

till egen art, elegant rosenfink (*C. lepidus*, inklusive *henrici*). AviList avvaktar dock, grundat på att de genetiska skillnaderna i mitokondrie-DNA är relativt små, liksom de i fjäderdräkt, samt avsaknad av skillnader i sång. Dock noteras att framtida studier inkluderande även kärn-DNA och ytterligare lätesstudier kan stödja artuppdelingen. Elegant rosenfink flyttas därmed in i långstjärtad rosenfink tills vidare. Underarten *ussuriensis*, som efter samma studier synonymiserats med underarten *sanguinolentus*, erkänns också åter.

Referenser:

Liu, S., Wei, W., Leader, P.J., Carey, G.J., Jia, C., Fu, Y., Alström, P. och Liu, Y. 2020. Taxonomic revision of the Long-tailed Rosefinch *Carpodacus sibiricus* complex. *Journal of Ornithology* 161: 1061–1070.

Bändelkorsnäbbarna slås ihop

I Rapport 9 (2018) delades bändelkorsnäbb upp i tre arter, baserat på morfologi och läten: bändelkorsnäbb *Loxia bifasciata* i Gamla världen, amerikansk bändelkorsnäbb *Loxia leucoptera* i Nya världen och hispaniolakorsnäbb *Loxia megaplaga* på Hispaniola. I Avilist erkänns ännu endast två arter, *megaplaga* och en holarktisk *leucoptera*. Därmed inkluderas åter amerikansk bändelkorsnäbb i bändelkorsnäbben. Observera att det vetenskapliga namnet nu blir ***Loxia leucoptera***. Den svenska underarten *Loxia leucoptera bifasciata* får namnet eurasisk bändelkorsnäbb.

Vår europeiska bändelkorsnäbb återfår det vetenskapliga namnet *Loxia leucoptera*. Foto: Markus Lagerqvist.

Referenser:

- Clement, P. 2017. Two-barred Crossbill (*Loxia leucoptera*). I: del Hoyo, J., Elliott, A., Sargatal, J., Christie, D.A. och de Juana, E. (red.). *Handbook of the Birds of the World Alive*. Lynx Edicions, Barcelona.
- Elmberg, J. 1993. Song differences between North American and European White-winged Crossbills (*Loxia leucoptera*). *Auk* 110: 38.
- Parchman, T.L., Benkman, C.W. och Britch, S.C. 2006. Patterns of genetic variation in the adaptive radiation of New World crossbills (Aves: *Loxia*). *Molecular Ecology* 15: 1873–1889.
- Parchman, T.L., Benkman, C.W. och Mezquida, E.T. 2007. Coevolution between Hispaniolan crossbills and pine: does more time allow for greater phenotypic escalation at lower latitude? *Evolution* 61: 2142–2153.

Gul skogssångare delas upp

Flyttande populationer av gul skogssångare *Setophaga petechia* som lever i den tempererade zonen i Nordamerika och delar av Mexiko urskiljs från stannfågelpopulationer i tropiska områden som den egna arten *Setophaga aestiva*. Beslutet baseras på skillnader i mitokondrie-DNA, men även avvikande läten och fjäderdräkt. Det svenska trivialnamnet gul skogssångare förs över till *aestiva*, medan *petechia* i begränsad mening får namnet **mangroveskogssångare**. Den senare har aldrig påträffats i Västpalearktis.

Referenser:

- Boulet, M. och Gibbs, H.L. 2006. Lineage origin and expansion of a Neotropical migrant songbird after recent glaciation events. *Molecular Ecology* 25: 2505–2525.
- Chaves, J.A., Parker, P.G. och Smith, T.B. 2012. Origin and population history of a recent colonizer, the yellow warbler in Galapagos and Cocos Islands. *Journal of Evolutionary Biology* 25: 509–521.
- Klein, N.K. och Brown, W.M. 1994. Intraspecific molecular phylogeny in the Yellow Warbler (*Dendroica petechia*) and implications for avian biogeography in the West Indies. *Evolution* 48: 1914–1932.
- Lovette, I.J. och Bermingham, E. 2001. Mitochondrial perspective on the phylogenetic relationships of the *Parula* wood-warblers. *Auk* 118: 211–215.

Gulgumpad skogssångare återkommer

I Rapport 9 (2018) delades gulgumpad skogssångare *Setophaga coronata* upp i tre arter: guatemalaskogssångare *Setophaga goldmani*, audubonskogssångare (sedermera omdöpt till gulhakad skogssångare) *Setophaga auduboni* (inklusive *nigrifrons*) och myrtensskogssångare *Setophaga coronata* (inklusive *hooveri*). Den isolerade *goldmani* från Guatemala är mycket distinkt, såväl genetiskt som morfologiskt. Myrtensskogssångare och gulhakad skogssångare är visserligen närmare släkt med varandra, men tillräckligt genetiskt åtskilda för att ges artstatus då genflödet dem emellan är begränsat i den zon där de överlappar i British Columbia och Alberta i Kanada, trots att hybridisering förekommer. AviList däremot intar en försiktig hållning och för alla tre arterna ovan till *Setophaga coronata* i avvaktan på

ytterligare forskning i kontaktzonen mellan *auduboni* och *coronata*. Därmed stryks guatemalaskogssångare och gulhakad skogssångare och det svenska namnet blir återigen **gulgumpad skogssångare** (*S. coronata*) med de fem underarterna *hooveri*, *coronata*, *auduboni*, *nigrifrons* och *goldmani*.

Referenser:

- Brelsford, A. och Irwin, D.E. 2009. Incipient speciation despite little assortative mating: the yellow-rumped warbler hybrid zone. *Evolution* 63: 3050–3060.
- Brelsford, A., Toews, D.P.L. och Irwin, D.E. 2017. Admixture mapping in a hybrid zone reveals loci associated with avian feather coloration. *Proceedings of the Royal Society of London B* 284: e20171106.
- Jacobsen, F. och Omland, K.E. 2011. Increasing evidence of the role of gene flow in animal evolution: hybrid speciation in the yellow-rumped warbler complex. *Molecular Ecology* 20: 2236–2239.
- Milá, B., Smith, T.B. och Wayne, R.K. 2007. Speciation and rapid phenotypic differentiation in the Yellow-rumped Warbler *Dendroica coronata* complex. *Molecular Ecology* 16: 159–173.
- Toews, D.P.L., Mandic, M., Richards, J.G. och Irwin, D.E. 2014. Migration, mitochondria, and the Yellow-rumped Warbler. *Evolution* 68: 241–255.
- Toews, D.P.L., Brelsford, A., Grossen, C., Milá, B. och Irwin, D.E. 2016. Genomic variation across the Yellow-rumped Warbler species complex. *Auk* 133: 698–717.

Justeringar av eponymer: rosensångare och prariesimsnäppa gör entré

TK driver ett projekt att minimera antalet eponymer, alltså fågelnamn som hedrar personer. Det pågår framför allt i Nordamerika en intensiv debatt i ämnet, där American Ornithological Society nyligen beslutat att alla deras eponymer ska fasas ut. TK:s arbete är dock självständigt och har pågått under en längre tid. Arbetet grundas i tanken att andra namn är att föredra före eponymer som inte säger något om fågeln i sig, oavsett vem de hedrar. Samtidigt bör hänsyn tas till stabilitet. TK har därför valt att stegvis justera de få eponymer vi har bland fågelnamn i Västpalearktisk. I denna sista etapp berörs även arter som påträffats i Sverige, varför justeringarna har varit på remiss hos BirdLife Sveriges styrelse m.fl.

Endast sex arter som setts i Sverige har idag eponyma namn. De båda nordamerikanska vagranterna wilsonbeckasin *Gallinago delciata* (Wilson's Snipe) och wilsonsimsnäppa *Phalaropus tricolor* (Wilson's Phalarope) är uppkallade efter Alexander Wilson, ofta kallad den amerikanska ornitologins fader – och som själv föredrog att ge nyupptäckta fågelarter beskrivande namn i stället för eponymer. Beckasinen döps om till **amerikansk beckasin** och simsnäppan till **prariesimsnäppa**, ett namn som återspeglar artens levnadsmiljö, både under häckning, flyttning och faktiskt i dess övervintringsområde i Sydamerika.

Ytterligare tre Sverigearter med eponyma namn justeras, vilka alla av en tillfällighet är döpta efter italienska ornitologer. Moltonisångare *Curruca subalpina* (Moltoni's Warbler) urskildes som egen art 2014 och fick då sitt svenska namn, en direktöversättning av det engelska namnet, som i sin tur hedrar den italienske ornitologen Edgardo Moltoni. Denna

döps nu om till **rosensångare** efter den karakteristiskt laxrosa undersidan hos hanen, vilken särskiljer den från systerarterna rostsångare och rödstrupig sångare.

Scopoliliran *Calonectris diomedea* (Scopoli's Shearwater), är uppkallad efter Giovanni Antonio Scopoli (1723–1788) som beskrev den, men det svenska namnet har endast använts sedan uppdelningen av gulnäbbad lira 2017 och anses vara svårt att uttala. Denna döps nu istället om till **diomedeslira** efter artepitetet och kan därför anses vara lättare att associera till arten. Namnet syftar på Diomedes, en kung i den grekiska mytologin. När Diomedes dog blev hans följeslagare så förtvivlade att de förvandlades till havsfåglar som sörjde honom i sång. Betoningen av Diomedes ligger på det första e:et.

Slutligen justeras cettisångaren *Cettia cetti*, vars namn hedrar prästen, zoologen och matematikern Francesco Cetti, som i övrigt inte har någon koppling till arten. Övriga arter i släktet *Cettia*, liksom merparten av arterna i familjen Cettiidae, kallas cettior. Cettior är inte nära släkt med familjer som rörsångare eller sylvior, men däremot med stjärtmesar! Arten är tätt knuten till olika blöta habitat under häckningstiden till skillnad från övriga cettior, varför namnet ändras till **sumpcettia**. Här kan det vara värt att påminna om ett par namngivningsprinciper utan vilka svensk namnsättning kan te sig förvirrande. Det är inte så att inga fågelnamn innehåller eller härleds från personnamn; vi accepterar ett antal svenska släktes- och gruppnamn baserade på vetenskapliga släktesnamn myntade utifrån personnamn, såsom just cettior. På samma sätt accepteras de som grundas på vedertagna namn på geografiska platser, vilka i sin tur är uppkallade efter personer. Ett exempel är beringärla ovan, som alltså inte uppkallas efter den dansk-ryske upptäcktsresande och kartografen Vitus Jonassen Bering.

Sumpcettian tillhör familjen cettior, vilka står närmast stjärtmesarna och innehåller drygt 30 arter i framför allt Afrika och Asien. Foto: g_kolotin, <https://www.inaturalist.se/observations/234175928> (CC BY-NC 4.0).

Ett namn på en i Sverige påträffad fågelart uppkallad efter en person återstår därmed, eleonorafalk *Falco eleonora* (Eleonora's Falcon). Detta namn hedrar den sardinska domaren Eleonora d'Arborea (1350–1404), som lyckades få en lag instiftad för att skydda hökar och falkar vid deras bon. Arten häckar nästan uteslutande runt och Medelhavet, men också i två områden i nordvästra Marocko och lokalt på Kanarieöarna. På andra språk heter den öfalk, klippfalk, havsfalk, medelhavsfalk och drottningfalk. Ska vi vara helt konsekventa borde även denna få ett nytt namn, där medelhavsfalk ligger närmast till hands. Efter sondering finner vi dock att namnet är mycket omtyckt. Vidare är kopplingen mellan fågelart och namn på person tydligare än hos de övriga arterna.

Utöver dessa finns ytterligare fem arter med eponyma namn inom Västpalearktis. Nyligen urskilda boydliran *Puffinus boydi* (Boyd's Shearwater), som hedrar den brittiske upptäcksresanden och ornitologen Boyd Alexander (1873–1910), är idag endemisk för Kap Verdeöarna, vilket dock även den större arten kapverdelira *Calonectris edwardsi* (Cape Verde Shearwater) är. En lösning blir därför att döpa *boydi* till **mindre kapverdelira**, medan *edwardsi* får det nya namnet **större kapverdelira**.

Rüppellgamen *Gyps rueppelli* (Rüppell's Vulture) har sedan 1990-talet börjat uppträda i små antal i Spanien och Portugal och är alltså en relativt ny art i Västpalearktis. Namnet hedrar Eduard Rüppell (1794–1884), en tysk zoolog och upptäcksresande i nordöstra Afrika och Mellanöstern. Detta justeras till **fläckgam**, efter de ljusa fjäderspetsarna som ger arten ett fjälligt eller fläckigt utseende på ryggen. Motsvarande namn finns på en rad andra språk.

Alexanderparakiten *Psittacula eupatria* (Alexandrine Parakeet) förekommer ursprungligen i södra Asien men har i Västpalearktis etablerat frilevande och självreproducerande bestånd. Arten är uppkallad efter Alexander den store, som enligt sägnen exporterade stora antal papegojor från Punjab till Europa, där de ansågs vara statusföremål för adel, kungligheter och krigsherrar. Att sägnen skulle kunna kopplas till just denna art är högst oklart. En annan art heter faktiskt *Psittacula alexandri*, på svenska mustaschparakit, vilket spår på förvirringen. De exporterade papegojorna beskrivs också som visserligen gröna och med skär halskrage, men blåkindade och små, vilket knappast stämmer in på *eupatria*. Istället är den världens största parakit! Dess svenska namn justeras därför till **storparakit**.

När den franske ornitologen Louis Pierre Vieillot beskrev den säregna dupontlärkan *Chersophila duponti* (Dupont's Lark) hedrade han Léonard Puech Dupont (1796–1828), som samlade in fågeln och visade den för Vieillot. Arten är känd för att sjunga under dygnets mörka timmar, därav det norska namnet nattlerke. Den är dock mest aktiv under skymning och gryning. TK har därför valt det nya svenska namnet **skymningslärka**.

Även Krüpers nötväcka *Sitta krueperi* (Krüper's Nuthatch) är uppkallad efter personen som samlade in typexemplaret, i det här fallet den tyske ornitologen Theobald Johannes Krüper (1829–1921). Arten är närapå endemisk för Turkiet och tilldelas därför det nya namnet **turknötväcka**, som den också heter på ett tiotal andra språk, däribland norska och faktiskt auktorn August von Pelzelns eget språk tyska.

Justeringar av missvisande namn

En handfull svenska artnamn som kan anses vara missvisande justeras också. Vad som gör ett namn missvisande är så klart en tolkningsfråga och en namnändring bör alltid vägas mot tradition och stabilitet. Nedanstående fyra arter, varav två häckar utanför Europa och två är rena vagranter, anses ha tillräckligt missvisande namn för justering:

Aztekjärnan *Thalasseus elegans* (Elegant Tern) är en mycket sällsynt gäst i Europa som förvånande nog faktiskt häckat flera gånger i Spanien och Frankrike. Ursprungliga utbredningsområdet är i västra Mexiko kring Californiahalvön, utanför häckningstid även norrut utmed USA:s västkust. Namnet aztekjärna är därmed gravt missvisande – aztekernas rike låg långt längre inåt landet och söderut. Endast på danska har den samma namn. Arten blir därför tilldelad ett nytt namn, **californiatjärna**.

Östlig sammetshätta *Curruca mystacea* (Ménétries's Warbler) är inte alls närbesläktad med sammetshätta *C. melanocephala* (Sardinian Warbler) som namnet antyder. Sannolikt är den systerart till atlassångare, och dessa två står utanför en tudelad klad med törnsångare med släktingar å ena sidan och sammetshätta, svarthakad sångare och rödsångarkomplexet å andra sidan. Ett artnamnspår som östlig sammetshätta–sammetshätta låter också som att den förra är en variant av den senare. Inte på något annat språk återfinns det förmodade släktskap med sammetshätta i namnet.

Tamarisksångare. Foto: Markus Lagerqvist.

Arten föredrar buskmarker i dalar och torra bergssluttningar samt i snårig tamarisk utmed flodbankar och i kanten av öknar. TK väljer därför att tilldela arten det nya namnet **tamarisksångare**, efter levnadsmiljön, ett namn den även har på tyska och ungerska. Arten är ej anträffad i Sverige.

Östlig klippnötväcka *Sitta tephronota* och klippnötväcka *Sitta neumayer* är visserligen varandras närmaste släktingar, men även här leder tanken till att den förra är en del av den senare. Även om *tephronota* har en östligare utbredning än *neumayer* överlappar de till viss del. De skiljer sig tydligt åt ekologiskt, där *tephronota* är påtagligt mer trädlevande. TK tilldelar den därför ett nytt namn, **ravinnötväcka**, för att återspegla levnadsmiljön, ett namn den även har på norska.

Den gulhuvade ängstrupialen *Xanthocephalus xanthocephalus* (Yellow-headed Blackbird) har ett missvisande svenskt namn eftersom den endast är avlägset släkt med övriga ängstrupialer (släktena *Sturnella* och *Leistes*). Namnet gulhuvad trupial är redan upptaget av

den sydamerikanska arten *Chrysomus icterocephalus*. Istället blir den gulhuvade ängstrupialen tilldelad namnet **kärrtrupial**, efter dess förekomst i våtmarker och andra blöta habitat under både häckning och flyttning.

Ytterligare en justering görs, av språkliga skäl. För att förtydliga uttalet och slippa använda bokstäver som saknas i svenska alfabetet ändras stavning där ç (c med cedilj) ingår till dubbla s, vilket tydligare visar hur man uttalar namnen på svenska. Jaçana blir jassana och araçari blir arassari, vilket var den tidigare stavningen. I Västpalearktis är det endast en art som berörs; **fasanjassana**. De flesta språk stavar med s eller ss utom exempelvis portugisiska och franska (ç) eller engelska (c).

Fler namn på underarter i Sverige

TK har som uppdrag att också tilldela svenska namn till i Sverige förekommande underarter.

Anslutningen till AviList innebär också förändringar på underartsnivå. Av arter påträffade i Sverige blir asiatisk kalanderlärka, rostsångare och videsparv alla monotypiska, det vill säga att de inte längre delas in i underarter. Å andra sidan behandlas andra tidigare monotypiska arter som polytypiska. Nedanstående i Sverige förekommande underarter erkänns därför, med nytilldelade svenska namn:

- *Pluvialis squatarola squatarola* – eurasisk kustpipare (Eurasian Grey Plover)
- *Stercorarius longicaudus longicaudus* – eurasisk fjällabb (Eurasian Long-tailed Jaeger)
- *Haliaeetus albicilla albicilla* – vanlig havsörn (Common White-tailed Eagle*)
- *Sylvia borin borin* – västlig trädgårdssångare (Western Garden Warbler)
- *Curruca nisoria nisoria* – västlig höksångare (Western Barred Warbler)
- *Emberiza calandra calandra* – västlig kornsparv (Western Corn Bunting)

Ytterligare underarter har blivit tilldelade nya namn efter konstaterad förekomst i Sverige:

- *Branta hutchinsii hutchinsii* – nunavutpolargås (Richardson's Cackling Goose)
- *Cephus grylle mandti* – nordlig tobisgrissla (Mandt's Black Guillemot)
- *Neophron percnopterus gingianus* – indisk smutsgam (Eastern Egyptian Vulture)
- *Aquila fasciata fasciata* – vanlig hökörn (Common Bonelli's Eagle*)
- *Saxicola rubicola hibernans* – västlig svarthakad buskskvätta (Western Stonechat)
- *Motacilla citreola citreola* – nordlig citronärsla (Northern Citrine Wagtail)
- *Motacilla alba leucopsis* – kinesisk sädesärsla (Amur Wagtail)

Samtidigt justeras namnet på en handfull underarter påträffade i Sverige, med huvudsakliga syftet att förtydliga vilka arter de tillhör:

- östlig svarthakad buskskvätta *Saxicola rubicola rubicola* ändras till kontinental svarthakad buskskvätta (Continental Stonechat)

- stäpplärka *Alaudala heinei heinei* byter namn till västlig turkestanlärka (Steppe Short-toed Lark*)
- mongoltörnskata *Lanius isabellinus isabellinus* justeras till mongolisk isabellatörnskata (Daurian Shrike)
- sibirisk törnskata *Lanius cristatus cristatus* ändras till sibirisk brun törnskata (Siberian Brown Shrike)
- turkestanrödstjärt *Phoenicurus ochruros phoenicuroides* blir istället turkestansk svart rödstjärt (Turkestan Black Redstart*)
- sajanrödstjärt *Phoenicurus ochruros murinus* justeras till sajansk svart rödstjärt (Sayan Black Redstart*)

*Vissa taxa saknar etablerade engelska namn. För dessa har TK konstruerat namn som vi använder i våra listor, indikerade med en asterisk.

Tre nya arter läggs till VP-listan

Utöver dessa namn- och taxonomiändringar görs tillägg i VP-listan med tre arter som konstaterats förekomma i bevakningsområdet:

- I december 2024 påträffades överraskande en kinesisk and *Anas zonorhyncha* (Eastern Spot-billed Duck) i Ravansar i västra Iran.
- Ett skelettfynd 2013 på en strand i Turkiet har oväntat artbestämts till nordlig jättestormfågel *Macronectes halli* (Northern Giant Petrel).
- Sydamerikanska arten blåkronad parakit *Thectocercus acuticaudatus* (Blue-crowned Parakeet) har etablerat ett självreproducerande bestånd i Portugal, där den nu tas upp på landets artlista, placerad i kategori C.